

UCHWAŁA NR XLV/319/2014
RADY MIEJSKIEJ W BIAŁYM BORZE
z dnia 30 czerwca 2014 r.

w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Biały Bór na lata 2014-2020”.

Na podstawie: art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 595 z późn. zm.), art. 16b i art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2013 roku poz. 182 z późn. zm.)

Rada Miejska w Białym Borze uchwala, co następuje:

- § 1. Uchwala się „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Biały Bór na lata 2014-2020”, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Białego Boru.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

RADA MIEJSKA
w Białym Borze
woj. Zachodniopomorskie

PRZEWODNICZĄCY RADY

Tadeusz Wiktor Markiewicz

STRATEGIA

ROZWIĄZYWANIA

PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

W GMINIE BIAŁY BÓR

NA LATA 2014 - 2020

PROJEKT DO KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Biały Bór – 2014 rok

Spis treści

1. Wprowadzenie	5
1.1 Uwarunkowania prawne i zasady opracowania strategii	6
1.2 Zgodność strategii z innymi dokumentami	8
CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA.....	10
2. Ogólna charakterystyka gminy Biały Bór – aspekty społeczne	10
2.1 Położenie geograficzne.....	10
2.2 Sytuacja demograficzna.....	11
2.3 Lokalna gospodarka i rynek pracy	13
2.4 Pomoc społeczna i wsparcie rodziny.....	15
2.4.1 Pomoc społeczna.....	15
2.4.2 Świadczenia rodzinne	19
2.4.3 Fundusz alimentacyjny	20
2.4.4 Stypendia szkolne i zasiłki szkolne	20
2.4.5 Wsparcie rodziny i system pieczy zastępczej	21
2.5 Edukacja i wychowanie.....	22
2.6 Ochrona zdrowia	22
2.7 Mieszkalnictwo.....	23
2.8 Działalność kulturalno - oświatowa w Białym Borze	24
2.8.1 Biblioteka Publiczna w Białym Borze	24
2.8.2 Białoborskie Centrum Kultury i Rekreacji	25
2.8.3 Centrum Edukacji Ekologicznej w Białym Borze	25
2.9 Sport i rekreacja.....	25
2.10 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	26
2.11 Organizacje pozarządowe.....	27
3. Diagnoza problemów społecznych w Gminie Biały Bór wraz z prognozą zmian	29
3.1 Identyfikacja kluczowych problemów społecznych.....	29
3.2 Ubóstwo.....	29
3.3 Bezrobocie	30
3.4 Niepełnosprawność, długotrwała i ciężka choroba oraz starość	31
3.5 Problemy związane z prawidłowym z funkcjonowaniem rodzin z dziećmi	32
3.6 Problem uzależnień i przemocy.....	32
3.7 Problemy mieszkaniowe i bezdomność.....	34
4 .Wyniki badania ankietowego	35
5. Analiza SWOT.....	46
CZĘŚĆ PROGRAMOWA	49
6. Misja strategii.....	49
6.1 Cele strategii.....	49
6.1.1 Kierunki niezbędnych działań	50
6.2 Źródło finansowania.....	52
6.3 System realizacji.....	52
6.4 System monitoringu i ewaluacji	52

7. Spis tabel	53
8. Spis wykresów.....	53
9. Spis rysunków.....	54

1. Wprowadzenie

Sfera społeczna jest niezwykle istotnym obszarem działalności samorządu terytorialnego. Zadaniem władz lokalnych jest bowiem tworzenie mieszkańcom odpowiednich warunków życia, diagnozowanie ich potrzeb i prowadzenie lokalnej polityki jako działań na rzecz rozwiązywania kwestii i problemów społecznych.

Wielu problemów w sferze społecznej nie da się rozwiązać szybko i łatwo. Stąd niezbędne są w tym zakresie kompleksowe programy, określające uwarunkowania i kierunki zmian, wskazujące cele strategiczne i działania, służące osiągnięciu założonych celów, przy pomocy różnych instrumentów, m.in. prawnych, finansowych czy organizacyjnych. Taką rolę pełnią strategie.

Wśród dokumentów strategicznych przyjmowanych przez gminę główne miejsce przypada strategii rozwoju. Można ją określić jako kompleksowy dokument, długookresowy plan rozwoju gminy, opracowywany przy współudziale mieszkańców i partnerów społeczno-gospodarczych, zawierający syntetyczny opis uwarunkowań i kierunków rozwoju gminy oraz celów strategicznych i działań służących ich osiągnięciu¹.

Wśród strategicznych celów gmin, w tym również Gminy Biały Bór², pojawiają się cele społeczne, ale również gospodarcze, środowiskowe czy infrastrukturalne. Jednocześnie sfera społeczna jest obszarem zainteresowań innych dokumentów strategicznych.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem planowania strategicznego w sferze polityki społecznej, zorientowanym wyłącznie na strategiczne rozwiązywanie kwestii i problemów społecznych.

Obowiązek przygotowania dokumentu strategicznego dla potrzeb prowadzenia działań z zakresu pomocy społecznej nakłada na samorządy terytorialne ustawa o pomocy społecznej³. Pomoc społeczna jest „instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości”⁴. Takie działania wymagają nie tylko bieżącej pracy, ale przede wszystkim dobrej diagnozy, prognozy zmian oraz wyznaczenia strategicznych celów i kierunków działań na rzecz wsparcia osób i rodzin, które samodzielnie nie potrafią sobie poradzić. Zadaniem gminy jest więc „opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”⁵.

Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 16 b i art.17 ust.1 pkt.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej .

¹ J. Górniak, S. Mazur (red.), *Zarządzanie strategiczne rozwojem*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2012, s. 306.

² *Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Biały Bór na lata 2007-2015*, Biały Bór 2007, www.bialybor.bip2.alfatv.pl

³ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, Dz.U. 2013, poz. 182, tekst ujednolicony ze zm.

⁴ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, Dz.U. 2013, poz. 182, tekst ujednolicony ze zm.

⁵ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, Dz.U. 2013, poz. 182, tekst ujednolicony zezm.

Strategia wskazuje na kluczowe trudności społeczne, z jakimi borykają się mieszkańcy gminy oraz na ich potrzeby. Jest dokumentem, który wytycza kierunki działań na rzecz niwelowania zjawisk społecznie niepożądanych, a także zajmuje się tworzeniem mechanizmów wzmacniających efektywność dokonywanych zmian.

Strategia buduje partycypacyjny model diagnozowania potrzeb, określania celów i zadań społecznych oraz ich realizacji, oparty o zasadę subsidiarności oraz partnerstwa. Jej ideą jest budowa systemu wsparcia osób i rodzin w przezwyciężaniu ich trudnych sytuacji życiowych, przy poszanowaniu godności osób korzystających z pomocy oraz przycięciu jako podstawowego wymogu ich aktywizacji i współpracy przy rozwiązywaniu problemów.

1.1 Uwarunkowania prawne i zasady opracowania strategii

Umiejscowienie obowiązku opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych w ustawie o pomocy społecznej nie oznacza, iż winna ona się skupiać jedynie na rozwiązywaniu problemów z zakresu pomocy społecznej, ale obejmować wszystkie obszary polityki społecznej mające wpływ na poprawę funkcjonowania lokalnej społeczności.

Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają więc wpływ także inne akty prawne, należą do nich w szczególności:

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tj. Dz. U. 2013 r. poz. 182
2. z późn. zm.),
3. Ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594 z Ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006, Nr 139 późn. zm.)
4. poz. 992 z późn. zm.)
5. Ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2012, poz. 1228 z późn. zm.)
6. Ustawy z dnia 29 grudnia 2005r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. Nr 267, poz. 2259 z późniejszymi zmianami)
7. Ustawa o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 Nr 43 poz. 1808, wraz z późniejszymi zmianami)
8. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013, poz. 135 z późniejszymi zmianami),
9. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U z 2007, Nr 71, poz. 734 z późn. zm.),
10. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. (Dz. U z 2012, poz. 1356),
11. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U z 2012, poz. 124 z późn. zm.),
12. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego. (Dz. U z 2011, Nr 231, poz. 1375 z późn. zm.),
13. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. (Dz. U z 2005, Nr 180, poz. 992 z późn. zm.),
14. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. (Dz. U z 2008r., Nr 69, poz. 415 z późn. zm.),

15. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym. (Dz. U z 2011, Nr43 ,poz.225 z póź. zm.),
16. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. . (Dz. U z 2011, Nr127, poz.721 z póź. zm.),
17. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. (Dz. U z 2010, Nr 234, poz.1536 z póź. zm.).

Przy opracowaniu strategii przyjęto podstawowe w przedmiotowym obszarze zasady :

- 1) **Zasada przezorności**, która mówi, że bezpieczeństwo socjalne jednostki nie może być tylko efektem świadczeń ze strony społeczeństwa, ale powinno wynikać także z odpowiedzialności człowieka za własną przeszłość i przyszłość, ale też przeszłość i przyszłość rodziny.
- 2) **Zasada samopomocy** określa dążenie do tworzenia i rozwoju pomocy wzajemnej ludzi zmagających się z podobnymi problemami życiowymi oraz pomocy silniejszych dla słabszych zazwyczaj w ramach małych grup nieformalnych.
- 3) **Zasada solidarności społecznej** najczęściej rozumiana jako przenoszenie różnego rodzaju konsekwencji i ryzyk socjalnych z jednostek na społeczeństwo. Oznacza wyższość wspólnego dobra nad interesem poszczególnych klas lub warstw społecznych.
- 4) **Zasada pomocniczości (subsydiarności)** określa oznaczony porządek pomagania w celu wsparcia osoby lub rodziny , gdy nie jest ona w stanie samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb. Interpretacja tej zasady wskazuje, że w pierwszej kolejności pomoc powinna pochodzić od rodziny w następnej kolejności od społeczności lokalnej i dopiero na końcu od państwa.
- 5) **Zasada partycypacji (uczestnictwa)** oznacza to przede wszystkim prawo do bycia członkiem określonych grup społecznych i zbiorowości oraz do aktywnego ich działania.
- 6) **Zasada samorządności** mówi, że jednostki i grupy miały prawo do aktywnego udziału w istniejących już instytucjach społecznych i prawo do tworzenia nowych instytucji w celu skuteczniejszego zaspakajania potrzeb i realizacji interesów.
- 7) **Zasada dobra wspólnego-** przejawia się to w takich działaniach władz publicznych, które uwzględniają interesy wszystkich obywateli i polegają na poszukiwaniu kompromisów tam gdzie te interesy są sprzeczne.
- 8) **Zasada wielosektorowości** polega na stwarzaniu warunków dla równoczesnego funkcjonowania publicznych podmiotów polityki społecznej oraz organizacji pozarządowych i instytucji rynkowych.

Strategia opracowana została przy udziale pracowników Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białym Borze , Urzędu Miejskiego w Białym Borze, przedstawicieli oświaty, organizacji pozarządowych oraz innych osób, zainteresowanych przyjęciem dokumentu.

Gmina Biały Bór dotychczas realizowała Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2008-2013. Ewaluacja realizacji poprzedniej strategii, diagnoza problemów społecznych i prognoza zmian pozwoliła na wytyczenie nowych celów strategicznych i kierunków działań, które będą w Gminie Biały Bór wdrażane w latach 2014 -2020.

1.2 Zgodność strategii z innymi dokumentami

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014 -2020 uwzględnia rzeczywiste potrzeby lokalnej społeczności, a także uwzględnia kontekst innych dokumentów strategicznych regulujących działania w przedmiotowym obszarze na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym a także europejskim. Również wpisuje się w Strategię Rozwoju Społeczno-Gospodarczą Gminy Biały Bór na lata 2007 – 2015, oraz kluczowe dokumenty strategiczne na szczeblu europejskim, ogólnokrajowym i regionalnym.

Najważniejsze dokumenty strategiczne definiujące kierunki polityki społecznej to:

1. **Strategia Lizbońska**, której jednym z celów jest modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego.
2. **Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu** w szczególności do priorytetowych działań wytyczonych przez strategię należy:
 - 1) osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia na poziomie 75%,
 - 2) podniesienie poziomu wykształcenia, poprzez realizację programu na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia,
 - 3) wspierania włączenia społecznego ,przez realizację Europejskiego programu walki z ubóstwem.
3. **Polska 2030 – Trzecia fala nowoczesności. Długofalowa Strategia Kraju, trzy obszary strategiczne:**
 - 1) obszar konkurencyjności i innowacyjności gospodarki,
 - 2) obszar równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski,
 - 3) obszar efektywności i sprawności państwa.
4. **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 – (strategia zintegrowana) -**

Głównym celem SRKL jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia.

Poza celem głównym w SRKL wyznaczono pięć celów szczegółowych:

 - 1) wzrost zatrudnienia;
 - 2) wydłużenie aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych;
 - 3) poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym;
 - 4) poprawa zdrowia obywateli oraz podniesienie efektywności opieki zdrowotnej;
 - 5) podniesienie poziomu kompetencji i kwalifikacji obywateli.
5. **Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski.**

Priorytety wyznaczone w ramach Narodowej Strategii Integracji Społecznej dotyczą:

 - 1) rozwoju edukacji,
 - 2) walki z ubóstwem,
 - 3) walki z bezrobociem,
 - 4) poprawy zdrowia obywateli ,
 - 5) rozwoju mieszkalnictwa ,
 - 6) wsparcia osób z problemami społecznymi.

6. Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020 roku.

W zakresie sfery społecznej celem strategicznym jest „wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu” poprzez:

- 1) wspieranie funkcji rodziny,
- 2) zwiększenie jakości i dostępności opieki zdrowotnej,
- 3) wspieranie rozwoju demokracji lokalnej i społeczeństwa obywatelskiego,
- 4) Wzmacnianie tożsamości i integracji społeczności lokalnej,
- 5) przeciwdziałanie ubóstwu i procesom marginalizacji społecznej,
- 6) poprawa jakości i efektywności systemu edukacji i badań i naukowych,
- 7) podnoszenie stanu bezpieczeństwa mieszkańców województwa.

7. Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2011-2015

w powiecie szczecineckim określa cele strategiczne jak niżej;

- 1) stworzenie warunków osobom i rodzinom do przezwycięzania trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie przezwyciężyć samodzielnie,
- 2) trwała poprawa sytuacji osób niepełnosprawnych, poprzez zapewnienie im odpowiednich warunków do samodzielnego, pełnego i czynnego uczestnictwa w życiu społecznym,
- 3) stworzenie warunków do wychowania, rozwoju i wsparcia dzieci pozbawionych trwale lub czasowo opieki rodziców naturalnych.

8. Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Biały Bór na lata 2007-2015, której misja zakłada, iż gmina Biały Bór:

- 1) to obszar zintegrowanej społeczności wielokulturowej sprzyjający rozwojowi małej i średniej przedsiębiorczości oraz turystyce kwalifikowanej w oparciu o naturalne walory krajobrazowe, zasoby naturalne i tradycje kulturalne,
- 2) bezpieczna gmina z dobrze zorganizowaną infrastrukturą oświatową i pełną ofertą możliwości inwestycyjnych zapewniających sukcesywny wzrost poziomu życia mieszkańców.

W obszarze priorytetowym Społeczeństwo, Strategia odnosi się :

- 1) do stworzenia warunków dla wszechstronnego rozwoju edukacyjnego młodzieży i społeczeństwa gminy,
- 2) podjęcia działań w kierunku zmniejszenia bezrobocia,
- 3) do podjęcia działań w celu właściwego funkcjonowania służby zdrowia,
- 4) do podjęcia działań w celu właściwego funkcjonowania pomocy społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór korzysta z propozycji rozwiązań wskazywanych przez przytoczone dokumenty, swoimi celami i działaniami strategicznymi wpisuje się w strategię wyższego rzędu i realizuje – po odpowiednim dostosowaniu pod kątem potrzeb mieszkańców Gminy – wybrane spośród zaproponowanych tam celów strategicznych i zadań.

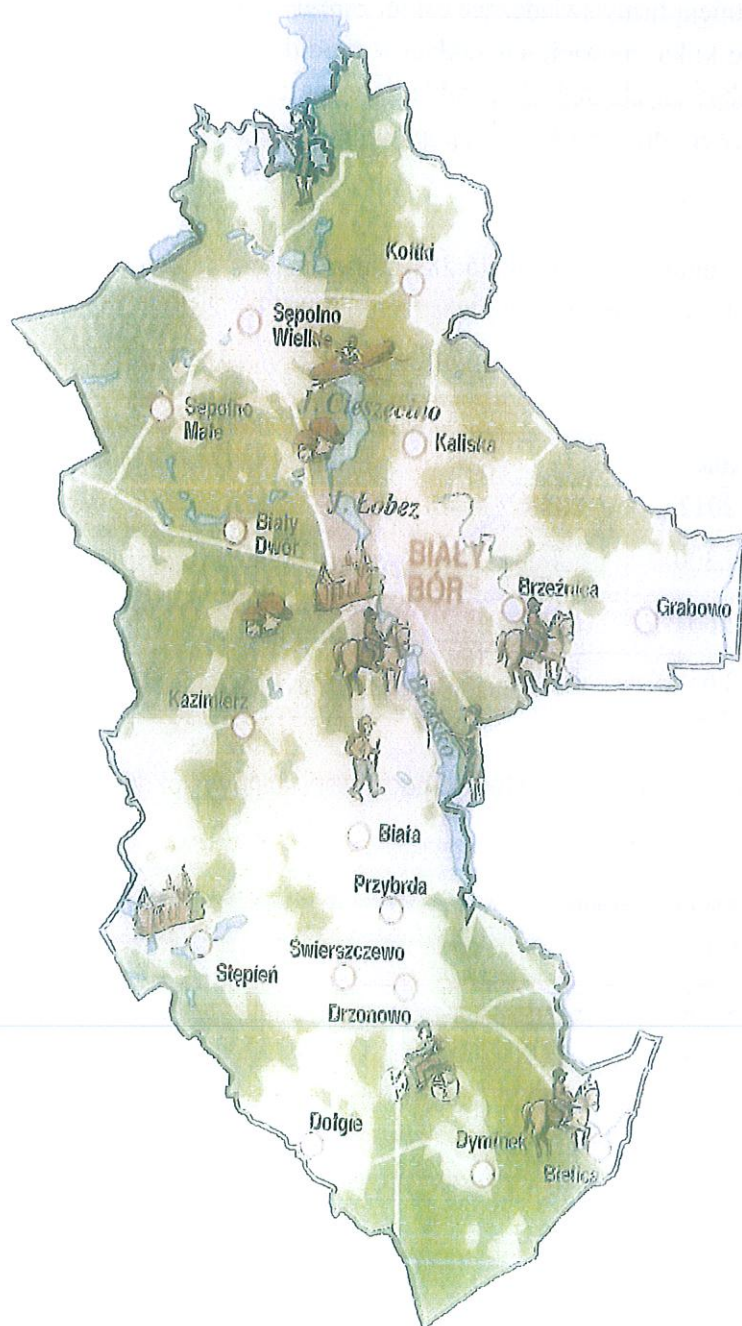
CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA

2. Ogólna charakterystyka gminy Biały Bór – aspekty społeczne

2.1 Położenie geograficzne

Gmina Biały Bór znajduje się na terenie powiatu szczecineckiego, w południowej części województwa zachodniopomorskiego. Gmina graniczy z gminami: Szczecinek, Bobolice, Polanów, Miastko, Koczała i Rzeczenica. Gmina i Miasto Biały Bór zajmuje powierzchnię 25 691 ha, pod względem wielkości znajduje się na 3 miejscu wśród 6 gmin powiatu szczecineckiego. Biały Bór położony jest na przecięciu dwóch głównych tras krajowych, Warszawa - Środkowe Wybrzeże oraz Poznań - Ustka.

Rysunek 1. Zarys Gminy Biały Bór

Siedzibą władz samorządowych jest miasto Biały Bór, położone w odległości drogowej około 189 km do stolicy województwa Szczecina, 29 km do siedziby powiatu Szczecinka oraz w odległości 78 km do Koszalina i 76 km do Słupska – głównych miast Pomorza Zachodniego, 108 km do granicy morskiej - do Kołobrzegu i 200 km do granicy zachodniej.

Gmina Biały Bór, jako jednostka administracyjna województwa zachodnio- pomorskiego, gospodarczo i finansowo jest wspomagana przez samorząd województwa zachodniopomorskiego, samorząd powiatu szczecineckiego, oraz Wojewodę Zachodniopomorskiego .

Gmina Biały Bór ma charakter miejsko-wiejski. W jej skład wchodzi 17 sołectw: Grabowo, Brzeźnica, Kaliska, Kołtki, Sępólno Małe, Sępólno Wielkie, Bielica, Drzonowo, Dyminek, Świerszczewo, Stępień, Kazimierz, Biskupice, Biała, Przybrda, Biały Dwór, Trzebiele. Wprowadzone w latach 90-tych przekształcenia strukturalne w rolnictwie, doprowadziły do likwidacji PGR-ów. Na bazie dawnych ośrodków pegeerowskich, powstały nowe wielko-powierzchniowe gospodarstwa rolne. Rolnictwo odgrywa znaczącą rolę w strukturze gospodarczej tego rejonu. Na terenie miasta i gminy istnieją firmy świadczące usługi zarówno publiczne jak i komercyjne. Ponadto w gminie istnieje kilka, niewielkich zakładów produkcyjnych opartych na miejscowych surowcach, głównie wydobywczyc. Jednakże zakłady te nie zawsze wykorzystują swoje moce produkcyjne, co jest następstwem praw rynkowych popytu i podaży.

2.2 Sytuacja demograficzna

Gmina Biały Bór na dzień 31 grudnia 2013r. liczyła 5.284 mieszkańców, z czego 49,96% stanowili mężczyźni, a kobiety 50,04%. Liczba ludności na przestrzeni lat 2011 – 2013 stopniowo ulega zmniejszeniu (tab. 1).

Tabela 1. Struktura ludności według płci

Ludność	Rok		
	2011	2012	2013
Ogółem	5.408	5.300	5.284
mężczyźni	2.731	2.661	2.640
kobiety	2.677	2.639	2.644

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej

Największy odsetek ludności zamieszkuje na terenie wsi. Mieszkańcy miasta stanowią ok. 40% ogółu ludności. Trend ten od lat nie ulega zmianie (tab. 2)

Tabela 2. Struktura ludności według miejsca zamieszkania

	Rok		
	2011	2012	2013
Miasto	2.138	2.101	2.110
Gmina	3.270	3.199	3.174

Źródło: Urząd Stanu Cywilnego w Białym Borze

Struktura demograficzna według ekonomicznych grup wieku w Gminie Biały Bór jest niejednoznaczna, występują wahania (tab. 3). Ludność w wieku przedprodukcyjnym ma tendencję spadkową, zarówno w grupie kobiet jak i mężczyzn. Liczba kobiety w wieku produkcyjnym w 2012r. ulega zwiększeniu, a w 2013r. zmniejsza się. Natomiast liczba mężczyzn w wieku aktywności zawodowej w porównaniu do roku poprzedniego, ulega zmniejszeniu. Liczba osób w wieku emerytalnym w jednym roku zmniejsza się a w następnym rośnie.

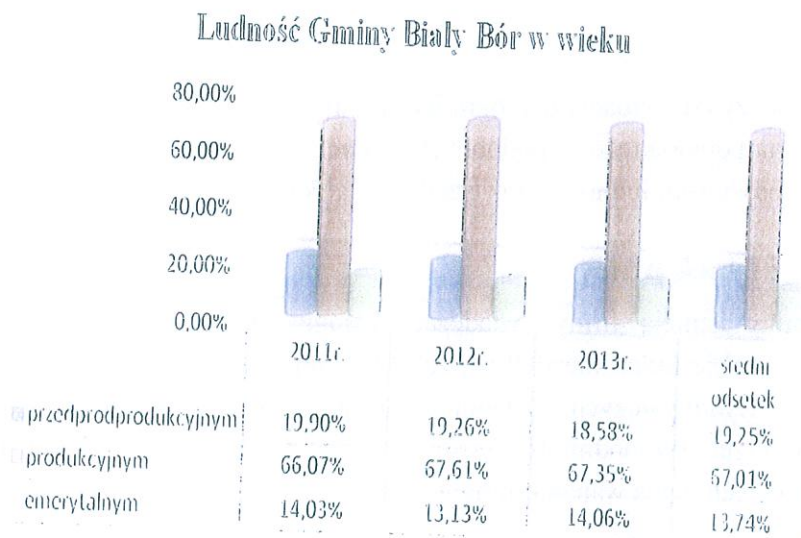
Tabela 3. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku i płci

Rok	Kobiety w wieku			Mężczyźni w wieku		
	0 - 17	18 - 59	60 i więcej	0 - 17	18 - 64	65 i więcej
2011	532	1.629	516	544	1.944	243
2012	503	1.648	488	518	1.935	208
2013	494	1.636	514	488	1.923	229

Źródło: Urząd Stanu Cywilnego w Białym Borze

Najliczniejszą grupę ludności Gminy Biały Bór stanowią osoby w wieku aktywności zawodowej. Grupa ta w latach 2011 – 2013 kształtuje się na tym samym poziomie i wynosi ok. 67%. Najmniej liczna grupa są osoby w wieku poprodukcyjnym, kształtuje się ona na poziomie 14%. Charakterystykę ludności przedstawia wykres 1.

Wykres 1. Ludność z podziałem na wiek Gminy Biały Bór.

Źródło. Opracowanie własne

Gminę Biały Bór cechują negatywne trendy demograficzne (tab. 4). Na przestrzeni lat 2011 – 2013 obserwuje się zmniejszenie liczby zawieranych małżeństw i urodzeń żywych. Niepokojący jest wzrost liczby zgonów. W 2011r. w Gminie przyrost naturalny był dodatni, w 2012r. zerowy, a w 2013r. jest ujemny.

Tabela 4. Wskaźniki demograficzne dla Gminy Biały Bór

Wskaźniki	Rok		
	2011	2012	2013
Zawarte małżeństwa	40	43	34
Urodzenia żywe	52	47	46
Zgony	38	47	54

Źródło: Urząd Stanu Cywilnego w Białym Borze

Trendy migracyjne dla Gminy Biały Bór nie są negatywne. Liczba zameldowania na pobyt stały przewyższa liczbę wymeldowań z pobytu stałego (tab. 5). Odnotowano więcej zameldowań niż wymeldowań. Wprawdzie różnice pomiędzy liczbą zameldowań i wymeldowań są znaczne, jednakże podkreślić trzeba, że ludność bardzo często wyjeżdża, jak i osiedla się, nie dokonując meldunku (np. młodzi ludzie wyjeżdżają na studia), stąd same dane dotyczące zameldowań i wymeldowań mogą nie odzwierciedlać faktycznej sytuacji.

Tabela 5. Migracje ludności

Wskaźniki	Rok		
	2011	2012	2013
Zameldowania na pobyt stały ogółem	138	93	122
Wymeldowania z pobytu stałego ogółem	51	65	47

Źródło: Urząd Stanu Cywilnego w Białym Borze

Podsumowując wskazać należy, że sytuacja demograficzna Gminy Biały Bór nie wyróżnia się na tle województwa zachodniopomorskiego i podobnych małych gmin miejsko-wiejskich. Mamy do czynienia z niewielkim odpływem ludności oraz trendami starzenia się populacji Gminy.

2.3 Lokalna gospodarka i rynek pracy

Na terenie miasta i gminy istnieją firmy świadczące usługi zarówno publiczne jak i komercyjne. Ponadto w gminie istnieje kilka, niewielkich zakładów produkcyjnych opartych na miejscowych surowcach, głównie wydobywczyc. Działalność gospodarczą na według Banku Danych Lokalnych w 2013r. prowadziło 398 podmiotów gospodarczych. Na przestrzeni lat 2011 – 2013 Liczba podmiotów gospodarczych ulega wahaniom (tabl. 6).

Tabela 6. Podmioty wg PKD 2007 i rodzajów działalności.

Rodzaj działalności	Jednostka miary	Rok		
		2011	2012	2013
ogółem	jed.gosp.	423	419	398
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	jed.gosp.	41	43	41
przemysł i budownictwo	jed.gosp.	86	82	81
pozostała działalność	jed.gosp.	296	294	276

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Pod względem stażu pracy ogółem największą grupę stanowią osoby ze stażem 1-5 lat (24,2%), następnie 10-20 lat (18,0%).

Największą grupą są osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym tj. 42,7% ogółu zamieszkałych na wsi, następnie z zasadniczym zawodowym 29,1%, policealnym i średnim zawodowym 17,3%, ogólnokształcącym 7,1% oraz wyższym 3,8%.

Analiza populacji bezrobotnych pod kątem czasu pozostawania bez pracy wskazuje, że największą grupę stanowią długotrwale bezrobotni (powyżej 12 miesięcy). Stanowią oni aż 34,8 % ogólnej liczby osób zarejestrowanych w PUP Szczecinek.

W populacji bezrobotnych większość stanowią osoby posiadające zawód. Wśród 6834 bezrobotnych zarejestrowanych na koniec I półrocza 2013 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Szczecinku pozostawało: 5109 bezrobotnych posiadających zawód, tj. 74,76% oraz 1725 bezrobotnych bez zawodu, tj. 25,24% ogółu. Definiując bezrobotnych nie posiadających zawodu miano na uwadze przede wszystkim osoby z wykształceniem podstawowym, gimnazjalnym oraz średnim ogólnokształcącym, które po ukończeniu szkoły nie nabyły odpowiednich kwalifikacji zawodowych, bądź nie przepracowały w danym zawodzie co najmniej 1 roku.

2.4 Pomoc społeczna i wsparcie rodziny

2.4.1 Pomoc społeczna

Pomoc społeczna, zgodnie z ustawą o pomocy społecznej⁶, jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Zadania z zakresu pomocy społecznej realizują samorządy terytorialne, w tym gminy oraz administracja rządowa. Na gminy nałożono zestaw zadań polegających na bieżącym wsparciu osób potrzebujących oraz działalności na rzecz ich usamodzielnienia. Jednostką zajmującą się pomocą społeczną na terenie gminy jest ośrodek pomocy społecznej, który realizuje również zadania z zakresu świadczeń rodzinnych.

Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Biały Bór zatrudnia aktualnie piętnastu pracowników, w tym kierownika M-GOPS, jedną księgową, sześciu pracowników socjalnych (w tym trzech specjalistów pracy socjalnej i dwóch starszych pracowników socjalnych), dwie osoby zajmujące się obsługą świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego oraz jedną osobę odpowiedzialną za stypendia i zasiłki szkolne. Ponadto w Ośrodku Pomocy Społecznej zatrudnionych jest 3 asystentów rodziny.

W 2013 roku z pomocy społecznej skorzystało 488 rodzin, w których żyło 1281 osób (tab. 9). Świadczenia decyzją pomocy społecznej przyznano 820 osobom. Podkreślić należy, że liczba osób i rodzin korzystających z pomocy jest w ostatnich latach względnie stała. W 2012 roku pomocą objęto 483 rodziny, w których żyło 1263 osoby, a świadczenia przyznano 789 osobom, zaś w 2011 roku było to odpowiednio 474 rodziny składające się z 1228 osób, a świadczenia przyznano 787 osobom⁷.

⁶Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, Dz.U. 2013, poz. 182, tekst ujednolicony ze zm.

⁷ Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2013 gminy Biały Bór

Istotne znaczenie w strukturze gospodarczej tego rejonu odgrywa rolnictwo. Z ogólnej liczby 475 indywidualnych gospodarstw rolnych, liczną grupę stanowią gospodarstwa małe do 10 ha, jest ich 286 – 60,21%. Z pośród ogólnej liczby indywidualnych gospodarstw rolnych, 77 nastawionych jest na ekologiczne gospodarowanie. Ponadto 8 gospodarstw rolnych jest ukierunkowanych na specjalistyczną gałąź produkcji, jest to: przetwórstwo mleka, pasieka zawodowa, hodowla bydła mięsnego, hodowla kur oraz sadownictwo.

Miasto i Gmina Biały Bór na dzień 31.12.2013r. liczy 5 284 mieszkańców. Stopa bezrobocia (stosunek liczby osób bezrobotnych do liczby ludności aktywnej ekonomicznie) w powiecie szczecineckim wynosi ok. 27,4%, a wskaźnik bezrobocia rejestrowanego (procentowy udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym) w gminie Biały Bór stanowi 16,2% (dane z PUP Szczecinek).

Bezrobocie w gminie Biały Bór jest bardzo trudnym i złożonym problemem, którego nie da się rozwiązać w krótkim okresie, a poprawa istniejącej sytuacji stanowi jeden z podstawowych problemów naszej gminy. W latach 2011 – 2013r. obserwuje się niewielki spadek liczby osób bezrobotnych (tab. 7).

Tabela 7. Stan bezrobocia w Gminie Biały Bór

Wyszczególnienie	Rok		
	2011	2012	2013
Bezrobotni ogółem	638	587	579
w tym :			
- kobiety	336	303	314
Bezrobotni z prawem do zasiłku	136	123	123
w tym:			
- kobiety	58	54	64
Wskaźnik bezrobocia rejestrowanego	18,9%	17,5%	16,20%

Źródło: Dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Szczecinku

W latach 2011 - 2013 bezrobotni zamieszkali na wsi stanowią ok. 70% ogółu bezrobotnych, w tym ok.50% to kobiety (tab. 8).

Tabela 8. Stan bezrobocia według miejsca zamieszkania

	Rok		
	2011	2012	2013
Miasto	200	168	170
w tym :			
- kobiety	106	94	89
Wieś	438	419	409
w tym :			
- kobiety	230	209	225

Źródło: Dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Szczecinku

Wg danych Powiatowego Urzędu Pracy w Szczecinku wśród ogółu bezrobotnych najwięcej osób legitymuje się wykształceniem gimnazjalnym i poniżej (33,3% ogółu bezrobotnych) oraz zasadniczym zawodowym (27,5%).

Wśród rodzin objętych pomocą 429 rodzin objęto pomocą pieniężną, a 198 niepieniężną. Pomocy w postaci pracy socjalnej udzielono 64 rodzinom, zaś 2 rodziny objęto wsparciem wyłącznie w postaci pracy socjalnej⁸.

Tabela 9. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w 2013 roku

Wyszczególnienie:	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych ogółem (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania)	820	488	1281
w tym: świadczenia pieniężne	548	429	1112
świadczenia niepieniężne	309	198	744
pomoc udzielona w postaci pracy socjalnej	x	64	189
w tym: wyłącznie w postaci pracy socjalnej	x	2	3

Źródło: Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach za I-XII 2013 Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Biały Bór

Do głównych przyczyn udzielenia pomocy społecznej należały: bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, potrzeba ochrony macierzyństwa, bezdomność, ubóstwo oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (tab. 10). Również powody przyznawania pomocy w ostatnich latach są stałe i kluczowym z nich jest bezrobocie⁹.

Tabela 10. Powody przyznania pomocy społecznej w 2013r.

Powody przyznania pomocy:	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
ubóstwo	316	746
sieroctwo	1	3
bezdomność	5	8
potrzeba ochrony macierzyństwa	45	245
w tym: wielodzietność	45	245
bezrobocie	333	950
niepełnosprawność	165	444
długotrwała lub ciężka choroba	150	392
bezradność w sprawach opiekuńczo-	66	220

⁸Praca socjalna to działalność zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi, zob. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, Dz.U. 2013, poz. 182, tekst ujednolicony ze zm

⁹Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2013 gminy Biały Bór

wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego		
w tym: rodziny niepełne	55	157
rodziny wielodzietne	8	48
przemoc w rodzinie	0	0
potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0
alkoholizm	28	56
narkomania	0	0
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	6	9
trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0
zdarzenie losowe	0	0
sytuacja kryzysowa	0	0
klęska żywiołowa lub ekologiczna	3	7

Źródło: Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach za I-XII 2013 r. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Biały Bór

Wsparcie pomocy społecznej miało przede wszystkim formę zasiłkową (zasiłki okresowe oraz zasiłki celowe i w naturze¹⁰), a także realizowane było w postaci zapewnienia posiłków, przede wszystkim dzieciom. Pomoc społeczna wspierała rodziny również poprzez usługi opiekuńcze, zapewnienie schronienia oraz ponoszenie odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej (tab. 11).

Tabela 11. Formy pomocy społecznej przyznawane w 2013 r.

Forma pomocy		Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Kwota świadczeń w zł	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
zasiłki stałe		66	284558	66	103
zasiłki okresowe		334	719255	332	876
w tym przyznane z powodu:	bezrobocia	300	652972	298	794
	długotrwałej choroby	7	4807	7	14
	niepełnosprawności	35	39091	9	96
	możliwości utrzymania lub	29	22385	29	64

¹⁰ Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego osobom, których dochód jest niższy od kryterium dochodowego wynoszącego 542 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 456 zł na osobę w rodzinie (od 01.10.2012 r., stan na 10.2013 r.).

Zasiłek celowy to świadczenie fakultatywne, przyznane celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu, zob. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, Dz.U. 2013, poz. 182, tekst ujednolicony ze zm.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Biały Bór na lata 2014 - 2020

nabywania uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego				
schronienie	0	0	0	0
posiłek	276	157403	49	701
w tym: dla dzieci	276	157403	45	701
ubranie	0	0	0	0
usługi opiekuńcze	33	161028	33	43
zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	0	0	0	0
sprawienie pogrzebu	0	0	0	0
w tym: osobom bezdomnym	0	0	0	0
inne zasiłki celowe i w naturze	243	96523	164	504
w tym: zasiłki specjalne celowe	14	18104	14	31
odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	11	204894	11	14
praca socjalna	x	x	64	189

Źródło: Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach za I-XII 2013r., Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Biały Bór

Gmina Biały Bór nie posiada na swoim terenie innej, poza Ośrodkiem Pomocy Społecznej, infrastruktury z zakresu pomocy społecznej, jak np. domy pomocy społecznej, ośrodki wsparcia, mieszkania chronione, ośrodki interwencji kryzysowej czy jednostki specjalistycznego poradnictwa. Z diagnozy sytuacji wynika, że istnieje potrzeba wsparcia innych instytucji, czego potwierdzeniem są zapisy celu 7 (str 51 strategii - Rozwój środowiskowych form opieki dla osób starszych). W założeniach przyjętych w kontrakcie samorządowym woj. Zachodniopomorskiego na lata 2014-2022 przyjęto stworzenie warunków bytowo – mieszkalnych i aktywizujących życiowo dla osób w wieku dojrzałym poprzez budowę domu seniora, którego celem będzie m.in.

- o zabezpieczenie warunków bytowo – mieszkalnych dla 50 osób w wieku dojrzałym,
- o stworzenie warunków do funkcjonowania Domu Diennej Opieki dla ok. 15 osób w wieku dojrzałym,
- o prowadzone zajęcia edukacyjno – praktyczne i prozdrowotne aktywizujące osoby w wieku dojrzałym,
- o nawiązanie dialogu międzypokoleniowego poprzez spotkania z młodzieżą miejscowych, współpracujących szkół,
- o stworzenie co najmniej 7 miejsc pracy,
- o zapewnienie warunków łatwego dostępu do opieki bytowej i medycznej.

2.4.2 Świadczenia rodzinne

Ośrodek Pomocy Społecznej zajmuje się również obsługą świadczeń rodzinnych. Pieniężne świadczenia rodzinne obejmują zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego, jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka oraz świadczenia o charakterze opiekuńczym. Z zasiłku rodzinnego oraz dodatków do niego korzystać mogą osoby, których dochód na osobę nie przekracza 539 zł, a w przypadku rodziny z dzieckiem niepełnosprawnym 623zł¹¹. Wśród przyznanych świadczeń dominują zasiłki rodzinne oraz dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania oraz wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej.

Spora liczba świadczeń przyznawanych jest również z tytułu niepełnosprawności (tab. 12). W 2013 roku ze świadczeń rodzinnych skorzystało 467 rodzin, w tym 299 rodziny pobierające zasiłek rodzinny¹².

Tabela 12. Rodzaje świadczeń rodzinnych przyznanych w 2013r.

Rodzaje świadczeń		Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł
zasiłki rodzinne:		6893	691305
dodatki do zasiłku rodzinnego:	z tytułu urodzenia dziecka	22	22000
	rozpoczęcia roku szkolnego	436	43600
	opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	162	62960
	samotnego wychowywania dziecka	217	
	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	552	38170
	podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	961	42440
	wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1156	58650
			92480
zasiłki pielęgnacyjne		2522	385866
świadczenia pielęgnacyjne		652	355276
zasiłki opiekuńcze		78	38860
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka		36	3600

Źródło: Sprawozdanie rzeczowo-finansowe z wykonania zadań z zakresu świadczeń rodzinnych za 2013r. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Biały Bór.

¹¹ Kwoty te obowiązują w okresie 01.09.2012-31.10.2014.

¹² Sprawozdanie rzeczowo-finansowe z wykonania zadań z zakresu świadczeń rodzinnych za 2013r. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Biały Bór.

2.4.3 Fundusz alimentacyjny

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białym Borze obsługuje również wypłatę świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Na dzień 31 grudnia 2013 roku z funduszu alimentacyjnego korzystały 42 rodziny, 10 z nich należało do rodzin ubogich, o dochodzie na osobę niższym niż 252 zł. Dłużników Alimentacyjnych w 2013 było 113 natomiast wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego 257.627zł, zwróconych przez dłużników 20.166zł.

2.4.4 Stypendia szkolne i zasilki szkolne

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białym Borze realizuje zadania „Pomoc materialna o charakterze socjalnym” wynikające z ustawy o systemie oświaty, na rzecz dzieci i młodzieży uczącej się z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej.

Stypendium szkolne może otrzymać uczeń, którego dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kryterium dochodowe¹³ i w rodzinie występuje np. bezrobocie, ciężka lub długotrwała choroba, niepełnosprawność, wielodzietność, itp.

Stypendia szkolne dla dzieci z rodzin o niskich dochodach otrzymało w roku szkolnym 2011/2012- 204 uczniów, zaś w roku szkolnym 2013/2014-231 osób (tab.13). Stypendia te stanowią formę wsparcia dla dzieci z ubogich rodzin, które otrzymywane fundusze mogą przeznaczyć na cele charakterze edukacyjnym.

Tabela 13. Liczba przyznanych stypendiów szkolnych.

Nazwa placówki	Liczba uczniów		
	2011/2012	2012/2013	2013/2014
Szkoła Podstawowa w Sępólnie Wielkim	18	23	24
Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Henryka Sienkiewicza w Białym Borze	44	46	59
Gimnazjum Nr 1 im. Henryka Sienkiewicza w Białym Borze	51	48	53
Szkoła Podstawowa Nr 2 w Białym Borze	2	1	2
Szkoła Podstawowa im. Juliana Tuwima w Drzonowie	27	22	23
Szkoły ponadgimnazjalne i policealne	62	43	70
RAZEM	204	183	231

Źródło: Sprawozdanie z realizacji zadania.

W sytuacji, gdy uczeń znalazł się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zaistnienia zdarzenia losowego, np. pożar mieszkania, zalanie mieszkania, kradzież mienia

¹³ Określa art. 8 ust. 1 pkt. 2 Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, Dz.U. 2013, poz. 182, tekst ujednolicony ze zm.

z mieszkania, śmierć członka najbliższej rodziny pozostającego we wspólnym gospodarstwie domowym, itp. Może otrzymać zasiłek szkolny.

W gminie Biały Bór w roku szkolnym 2011/2012 zostało przyznanych 29 zasiłków szkolnych, a w roku szkolnym 2013/2014 zostało wypłaconych 24 świadczeń (tab. 14).

Tabela 14. Liczba przyznanych zasiłków szkolnych.

Nazwa placówki	Liczba uczniów		
	2011/2012	2012/2013	2013/2014
Szkoła Podstawowa w Sępolnie Wielkim	1	2	2
Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Henryka Sienkiewicza w Białym Borze	11	5	6
Gimnazjum Nr 1 im. Henryka Sienkiewicza w Białym Borze	10	4	5
Szkoła Podstawowa Nr 2 w Białym Borze	1	1	2
Szkoła Podstawowa im. Juliana Tuwima w Drzonowie	0	0	2
Szkoły ponadgimnazjalne i policealne	6	7	7
RAZEM	29	19	24

Źródło: Sprawozdanie z realizacji zadania.

2.4.5 Wsparcie rodziny i system pieczy zastępczej

Podstawą rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowie prawidłowych relacji w rodzinie. Pomoc rodzinie powinna być w miarę wczesna i mieć charakter profilaktyczny. Dlatego też Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białym Borze wykonuje zadania z mocy Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Wsparcie rodziny służy odbudowie i podtrzymywaniu umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych. Zadania realizowane koncentrują się na dziecku jak i na całej rodzinie, również w przypadku gdy dziecko zostało umieszczone poza rodziną biologiczną w celu umożliwienia mu powrotu do rodziny.

Zadania zakresu Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej we współpracy z pracownikami socjalnymi wykonywało 3 asystentów rodziny. W okresie od 1 stycznia 2013r. do 31 grudnia 2013r. ze sprawozdania z realizacji Gminnego programu wspierania rodziny w Gminie Biały Bór na lata 2012 – 2015 wynika, że 28 środowisk zostało objętych pracą asystenta rodziny, a współpracę zakończono z 10 rodzinami.

Pomimo trudnej pracy asystentów rodziny i pracowników socjalnych, w 2013r. 3 dzieci w wieku 11-17 lat zostało umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Powodem opuszczenia przez 2 dzieci środowiska rodzinnego było nadużycie alkoholu przez oboje rodziców oraz 1 dziecko zostało porzucone przez rodziców.

2.5 Edukacja i wychowanie

Zadania z zakresu edukacji i wychowania realizowane są przez funkcjonujące na obszarze Gminy Biały Bór placówki oświatowe – szkoły : dwie szkoły podstawowe i dwie filie szkół podstawowych (I-VI) i dwa gimnazja (I-III). oraz przedszkole. Ponadto na terenie miasta znajduje się Liceum Ogólnokształcące im. Tarasa Szewczenki i Zespół Szkół im. Oscara Langedo zapewniające możliwość kształcenia się na poziomie średnim i uzyskania matury. W filiach szkół podstawowych są oddziały przedszkolne dla dzieci w wieku 4-6 lat. Liczbę dzieci w przedszkolu, uczniów w szkołach podstawowych, gimnazjach oraz szkołach średnich funkcjonujących na terenie gminy Biały Bór prezentuje (tab. 15.)

Tabela 15 Liczba osób w placówkach oświatowo-wychowawczych w 2013r.

Wskaźnik	Przedszkole (Miejskie, oddziały przedszkolne)	Szkoła Podstawowa (Nr 1 i Nr 2)	Gimnazjum (Nr 1 i Nr 2)	Szkoły średnie na terenie Gminy Biały Bór (I LO, ZS. im. O. Lange)
Liczba dzieci/uczniów	139	295	173	267

Źródło: Opracowanie własne

W filiach Szkół Podstawowych w Drzonowie i Sępólnie Wielkim oraz w Szkole Podstawowej Nr 1 i Nr 2 działają świetlice szkolne, z których mogą korzystać uczniowie.

Uczniowie z Gminy Biały Bór mogą korzystać z oferty wielu różnorodnych zajęć dodatkowych, w tym zajęć przeznaczonych dla uczniów zdolnych oraz potrzebujących wsparcia w nauce. Pozalekcyjna aktywność uczniów w gminnych placówkach oświatowych odbywa się m. in. w kołach zainteresowań, sekcjach sportowych, na zajęciach świetlicy szkolnej oraz podczas przygotowywania imprez i uroczystości szkolnych. Uczniowie rozwijają swoje zainteresowania i realizują pasje w sekcjach: teatralnej, plastycznej, przyrodniczej, muzycznej oraz sportowych: piłki nożnej, karate. Ponadto podejmują akcje charytatywne np. „Góra grosza”, „Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy”, w zbiorce karmy dla psów i kotków ze schroniska”, zbiorce żywności „Chodź -podaruj mi święta”

Wszystkie podejmowane działania mają na celu przede wszystkim wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów, podnoszenie jakości kształcenia oraz niwelowanie barier w dostępie do edukacji.

W przypadku szkolnictwa wyższego, młodzież wyjeżdża na wyższe uczelnie głównie do większych ośrodków akademickich, takich jak: Szczecin, Koszalin, Poznań, Gdańsk, Koszalin, Słupsk, Piła.

2.6 Ochrona zdrowia

W Gminie Biały Bór znajdują się dwa podmioty świadczące podstawowe usługi medyczne :

1. Pomorski Ośrodek Diagnostyki Medycznej „ PODIMED” Spółka z o.o . Przychodnia Medycyny Rodzinnej ul. Norwida 5 78-425 Biały Bór,

2. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDEA” Spółka z o.o. ul. Nadrzeczna 2
78-425 Biały Bór.

Ważnym krokiem w normalizacji działania białoborskiej służby zdrowia było uruchomienie zakładu rehabilitacji, gdzie prowadzona jest rehabilitacja ruchowa, zabiegi z użyciem prądów, światła, pola magnetycznego, ultradźwięków. Zostały utworzone grupy ćwiczeniowe dla dzieci z wadami postawy oraz dla osób z chorobą zwyrodnieniową kręgosłupa.

Prowadzona jest też rehabilitacja indywidualna w domu pacjenta, u osób z porażeniami kończyn po udarach czy urazach.

Mieszkańcy gminy mogą również skorzystać z usług dentystycznych dwóch lekarzy stomatologów.

Na terenie miasta Biały Bór działają dwie apteki.

Od 2010 r. raz w miesiącu osoby chore na cukrzyce korzystają z bezpłatnych konsultacji z diabetologiem (konsultacje dofinansowane są z budżetu gminy Biały Bór w ramach realizacji zadań publicznych gminy z zakresu ochrony i promocji zdrowia).

Mieszkańcy mogą również skorzystać z odpłatnych porad lekarzy specjalistów takich jak: kardiologa, ortopedy, psychiatry. Nieodpłatnie można również skorzystać z wizyty u lekarza ginekologa.

2.7 Mieszkalnictwo

Mieszkaniowy zasób gminy tworzą lokale mieszkalne usytuowane w budynkach stanowiących w całości własność gminy Biały Bór oraz lokale położone w budynkach będących współwłasnością gminy i osób fizycznych. Mieszkaniowy zasób gminy Biały Bór to 89 lokali o łącznej powierzchni użytkowej 4.127,83 m².

Gmina Biały Bór posiada 18 lokali socjalnych, w tym 8 lokali na terenie miasta o pow. 307,69 m² oraz 10 lokali na terenie gminy o pow. 310,04 m². Gmina nie posiada zasobu pomieszczeń tymczasowych. Podstawowym celem władz gminy jest dążenie do zapewnienia mieszkańcom odpowiednich warunków socjalno-bytowych, zgodnych z obowiązującymi standardami poprzez:

1. tworzenie dogodnych warunków umożliwiających zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych,
2. podejmowanie działań mających na celu utrzymanie gminnego zasobu mieszkaniowego w stanie co najmniej nie pogorszonym oraz uzasadnionych sytuacjach inwestowanie w modernizację zasobu,
3. zapewnienie odpowiedniej ilości lokali mieszkalnych dla rodzin, które ze względu na trudne warunki materialne, zdrowotne i inne nie są w stanie zaspokoić potrzeb mieszkaniowych we własnym zakresie,
4. zapewnienie lokali socjalnych przy wykorzystaniu istniejącego zasobu w nieruchomościach gminy.

Konieczność systematycznego powiększania zasobu lokali socjalnych wynika z ustawowych regulacji zgodnie, z którymi wyroki o eksmisję orzekane wobec kobiet w ciąży, osób niepełnosprawnych, ubezwłasnowolnionych, obłożnie chorych oraz osób sprawujących opiekę takimi osobami, emerytami, rencistami, osobami spełniającymi kryteria do otrzymania świadczeń z pomocy społecznej a także wobec bezrobotnych, określają uprawnienie do lokalu socjalnego. Zapewnienie takich lokali należy do obowiązków gminy.

Mieszkańcy Gminy Biały Bór będący w trudnej sytuacji finansowej mogą otrzymać wsparcie w postaci dodatków mieszkaniowych. Świadczenie to przyznawane jest na 6 miesięczny okres i nie podlegają przeliczeniu ze względu na zmianę dochodu lub kosztów utrzymania mieszkania. Z

L.P	ROK	ILOŚĆ WNOSKODAWCÓW	ILOŚĆ PRYZNANYCH ŚWIADCZEŃ	KWOTA WYPŁACONYCH ŚWIADCZEŃ
1.	2011	129	271	284.705
2.	2012	143	277	353.516
3.	2013	128	256	321.772

ogólnej kwoty wydatkowanej na to zadanie, 14 % wypłacane jest w kasie dla wnioskodawców. Pozostała kwota przekazywana jest bezpośrednio do zarządców budynków. Głównymi odbiorcami są spółdzielnie mieszkaniowe, Urząd Miejski w Białym Borze oraz Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji. Realizację dodatków mieszkaniowych w gminie Biały Bór przedstawia (tab. 16)

Tabela 16. Realizacja dodatków mieszkaniowych w Gminie Biały Bór w latach 2011 - 2013

Źródło: Opracowanie własne

2.8 Działalność kulturalno - oświatowa w Białym Borze

Ważną rolę w rozwoju kultury na obszarze gminy Biały Bór odgrywają świetlice wiejskie, które są miejscem spotkań dzieci, młodzieży oraz innych mieszkańców danej wioski. Wszystkich świetlic na terenie gminy jest 15, każda wyposażona jest w sprzęt komputerowy oraz każdą opiekuje się gospodarz świetlicy. Dzieci i młodzież przy pomocy rodziców organizują imprezy okolicznościowe np.: Dzień Matki, Dzień Babci i Dziadka, Dzień Kobiet itp.

2.8.1 Biblioteka Publiczna w Białym Borze

Jest jedyną w gminie placówką biblioteczną, posiadającą 13 punktów bibliotecznych w: Przybrdzie, Stępieniu, Świerszczewie, Grabowie, Dyminku, Sępolnie Wielkim, Sępolnie Małym, Kołkach, Bielicy, Drzonowie, Białym Dworze, Trzebielu i Brzeźnicy. Biblioteka współpracuje z różnymi instytucjami znajdującymi się na terenie miasta i gminy tj. szkoły, przedszkola, BCKiR oraz świetlice wiejskie. Założeniem tej współpracy jest zachęcenie dzieci i młodzieży do zajęć promujących czytelnictwo.

Biblioteka miejska organizuje cykliczne imprezy służące upowszechnianiu wiedzy i nauki, rozwijaniu kultury i systemu informacyjnego. Imprezy cykliczne to:

1. Tydzień biblioteki publicznej pod ogólnopolskim hasłem „ Biblioteka zawsze po drodze, nie pytam wchodzę”,
2. Tydzień z Internetem ,
3. Gminny konkurs recytatorski Ptaki, ptaszki i ptaszęta polne,
4. Dzień Pluszowego Misia,
5. Dzień Dziecka,
6. Ferie w bibliotece,
7. Warsztaty malowania pisanek,

8. Dni Białego Boru (konkursy, zabawy, kiermasz książki),

W Bibliotece organizowane są również pogadanki, odczyty, zajęcia plastyczne, wystawy oraz inne według planu pracy i kalendarza imprez na dany rok. Głównym celem spotkań jest wprowadzanie młodych czytelników w świat książki i rozbudzanie zainteresowań czytelniczych, Biblioteka stała się miejscem inspiracji czytelników i przestrzenią dla kreatywnych.

2.8.2 Białoborskie Centrum Kultury i Rekreacji

Białoborskie Centrum Kultury i Rekreacji swoją działalnością obejmuje teren gminy Biały Bór. Głównym celem BCKiR jest rozpowszechnianie kultury oraz zapewnianie odpowiednich warunków materialno-technicznych dla działalności turystycznej, rekreacyjnej i wypoczynkowej na terenie gminy Biały Bór.

Z dniem 10 kwietnia 2012 roku przekształcono Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Białym Borze na Białoborskie Centrum Kultury i Rekreacji oraz nadano nowy statut (zgodnie z uchwałą Nr XVI/135/2012 podjętą przez Radę Miejską w Białym Borze w dniu 24 lutego 2012 r). W budynku BCKiR znajduje się również Informacja Turystyczna, która udostępnia odpłatnie i nieodpłatnie materiały promocyjne dot. miasta i gminy Biały Bór oraz materiały z zaprzyjżnionych gmin z kraju i zagranicy. Dodatkowo BCKiR prowadzi drobne usługi poligraficzne m. in. wydruki, ksero, faks i wycinanie grafiki na folii samoprzylepne, oraz można korzystać z kawiarenki internetowej 6 dni w tygodniu.

BCKiR zajmuje się również współorganizowaniem uroczystości przygotowywanych przez szkołę, parafie oraz organizacje działające na terenie gminy. Dodatkowo systematycznie odbywają się zajęcia dla dzieci i młodzieży np.: nauka śpiewu, nauka gry na instrumentach.

Prowadzone są wymiany młodzieżowe podczas, których organizowane są letnie wyjazdy dzieci i młodzieży do gmin partnerskich tj. Haltern Am See, Ploewen, Klietz, Pasewalk i Czerwieńsk.

Białoborskie Centrum Kultury i Rekreacji organizuje cykliczne imprezy tj. Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, Dni Białego Boru, Dożynki Gminne oraz wiele innych imprez wg terminarza.

2.8.3 Centrum Edukacji Ekologicznej w Białym Borze

Powstało w 2010 r. i od razu zostało uznane za Najlepszą Przestrzeń Publiczną Województwa Zachodniopomorskiego!

W skład centrum wchodzi wiata dydaktyczna wyposażona w stoły i ławki oraz ścieżka edukacyjno – ekologiczna z tablicami edukacyjnymi, nasadzeniami różnych gatunków krzewów i drzew, tabliczkami informacyjnymi, lampami solarnymi oraz pojemnikami na segregację odpadów (ul. Dworcowa 25, Biały Bór).

2.9 Sport i rekreacja

Na terenie Gminy Biały Bór znajduje się pokaźna baza obiektów sportowo-rekreacyjnych, umożliwiających mieszkańcom rozwój aktywności sportowej i rekreacji. Obejmują one zarówno infrastrukturę sportową, place zabaw oraz obiekty rekreacyjne.

Baza sportowo-rekreacyjna w Gminie Biały Bór:

1. Stadion Miejski: ul. Sportowa 8, Biały Bór.

2. Hala widowiskowo - sportowa oraz siłownia. Zespół Szkół im. H. Sienkiewicza, ul. Dworcowa 19 Biały Bór.
3. Sala sportowo – gimnastyczna. Zespół Szkół im. O. Langego, ul. Brzeźnicka 10, Biały Bór.
4. Sala sportowo – gimnastyczna. I LO im. T. Szewczenki, Biały Bór, ul. Dworcowa.
5. Strzelnica i siłownia. Zespół Szkół im. O. Langego, ul. Brzeźnicka 10, Biały Bór.
6. Kompleks boisk sportowo – rekreacyjnych pn. -Moje boisko - Orlik 2012-, ul. Dworcowa 19, Biały Bór.
7. Kompleks sportowy: skocznia do skoku wzwyż, skoku w dal, bieżnia na 60 m, Biały Bór, ul. Dworcowa 19.
8. Zielona sala gimnastyczna Zespół Szkół im. H. Sienkiewicza, ul. Dworcowa 19, Biały Bór.
9. Kryta ujeżdżalnia o wymiarach 30-60m/ Tor crossowy. Stadion ujeżdżeniowy z krytymi trybunami na 5000 osób. Centrum Szkolenia Jeździeckiego COVAL Biały Bór, ul. Kolejowa 2.
10. Siłownia tzw. -PIŁAWA-: Biały Bór, ul. Rybacka.
11. Tor kajakowy: Biały Bór, ul. Sądowa.
12. Tor łuczniczy: Roman Majewski ul. Sądowa 30, Biały Bór.
13. Plaża miejska na terenie Ośrodka Wypoczynkowo- Rekreacyjnego "Na Plaży", ul. Sądowa 31, Biały Bór (kapielisko miejskie) oraz wypożyczalnia sprzętu wodnego ul. Sądowa 31, Biały Bór.
14. Boiska do piłki nożnej: Biała, Drzonowo, Grabowo, Kaliska, Kołtki, Przybrda, Sępólno Wielkie, Stepień, Trzebiele, Bielica, Dyminek, Świerszczewo
15. Boiska do piłki siatkowej: Biały Bór, Brzeźnica, Grabowo, Przybrda, Stepień, Trzebiele, Biały Dwór
16. Siłownie zewnętrzne w Sępólnie Wielkim i Białej powstały pierwsze siłownie zewnętrzne dla mieszkańców sołectw. Kolejne takie siłownie powstaną w 2014 r. w miejscowościach: Biały Dwór, Brzeźnica, Drzonowo, Kaliska, Kołtki, Przybrda, Stepień, Biskupice, Trzebiele.

Szczególnie uzdolnieni sportowcy są nagradzani przez Burmistrza Białego Boru za wybitne osiągnięcia sportowe. Ponadto co roku wszystkie kluby sportowe tj. kajakowe, piłkarskie czy też szkolne są dotowane przez gminę w ramach konkursu ofert.

2.10 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa

Bezpieczeństwo publiczne i ochronę ludności na terenie Gminy Biały Bór zapewniają:

1. Komenda Powiatowa Policji w Szczecinku oraz Posterunek Policji w Białym Borze zatrudniający 4 policjantów którzy pełnią dyżury w godzinach od 6.00- 22.00 ,
2. Straż Miejska w Białym Borze,
3. Powiatowa Komenda Państwowej Straży Pożarnej w Szczecinku oraz 4 jednostki OSP, które mieszczą się w Grabowie, Drzonowie, Sępólnie Wielkim i Białym Borze. Białoborska jednostka Straży Pożarnej działa w Krajowym Systemie Ratownictwa Gaśniczego.

Od kilku lat Gmina Biały Bór uczestniczy w cyklicznym ogólnopolskim programie „Bezpieczna gmina”

2.11 Organizacje pozarządowe

Aktywna część społeczeństwa w dużej mierze skupiona jest wokół organizacji pozarządowych. Działalność sektora pozarządowego znacząco wpływa na rozwój Gminy Biały Bór i jakość życia jego mieszkańców. Znaczenie oraz rola organizacji pozarządowych w sferze zadań publicznych aktywizuje społeczność lokalną. Mając to na uwadze władze Gminy Biały Bór dążą do szerokiej współpracy z sektorem pozarządowym i podejmują działania zmierzające do stworzenia jak najlepszych warunków sprzyjających ich działalności na terenie gminy. Współpraca może przyjmować różne formy, takie jak:

1. prowadzenie wspólnych przedsięwzięć, np. organizacja imprez kulturalno-promocyjnych dotyczących realizacji zadań własnych gminy i regionu szczecineckiego;
2. udzielanie przez samorząd wsparcia poza finansowego dla organizacji np. wsparcie merytoryczne prowadzonych zadań;
3. nieodpłatne umożliwianie organizacjom nie dysponującym własnym lokalem korzystanie z sali konferencyjnej Urzędu Miejskiego w Białym Borze w celu organizowania spotkań i szkoleń;
4. informowanie organizacji o potencjalnych źródłach finansowania;
5. organizowanie, w miarę zgłaszanych potrzeb, szkoleń i konsultacji z zakresu pozyskiwania funduszy zewnętrznych, w celu zwiększenia profesjonalizmu podejmowanych działań, wydawanie opinii do wniosków na prośbę organizacji;
6. promocja najskuteczniejszych i efektywnych rozwiązań realizowanych przez organizacje pozarządowe na rzecz rozwiązywania problemów społecznych i zaspokajania potrzeb mieszkańców gminy, które mogą uzyskać środki z innych źródeł,
7. wspólne aplikowanie o środki zewnętrzne;
8. aktualizowanie utworzonej na stronie internetowej gminy bazy danych o organizacjach pozarządowych działających na jej terenie,
9. pomoc w promowaniu działalności organizacji pozarządowych – dostęp do stron internetowych Gminy celem informowania o bieżącej działalności organizacji oraz podejmowanych działaniach,
10. udział we wspólnych inicjatywach organizowanych zarówno przez Gminę jak i organizacje pozarządowe.

Na terenie Gminy Biały Bór działają organizacje pozarządowe, kluby sportowe, stowarzyszenia i związki tj.:

1. Białoborskie Stowarzyszenie Sołtysów.
2. Białoborska Grupa AA.
3. Centrum Szkolenia Jeździeckiego COVAL Biały Bór
4. Fundacja „Promyk”
5. Jeździecki Klub Sportowy „Karolewko”
6. Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży (KSM) / Oddział Biały Bór
7. Klub Jeździecki „Gryf” Biały Bór.
8. Klub Sportowy „Husaria” Przybrda.
9. Ludowy Klub Kajakowy „Hubertus” w Białym Borze.
10. Ludowy Zespół Sportowy „Lider”.

11. Ludowy Zespół Sportowy „Polonia”.
12. Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Koszałek”.
13. Międzynarodowe Stowarzyszenie Przyjaciół Białego Boru.
14. Niezależne Towarzystwo Wędkarskie w Białym Borze.
15. Stowarzyszenie Honorowych Dawców Krwi „Dar Życia”.
16. Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Klub Piłkarski „Hubertus”.
17. Polskie Stowarzyszenie Diabetyków / Koło w Białym Borze .
18. Stowarzyszenie "Otwarte Drzwi”.
19. Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły „Oskar”.
20. Stowarzyszenie Sportowe „Samuraj”.
21. Szkolny Związek Sportowy
22. Uczniowski Klub Sportowy „Koliber”
23. Ukraińskie Towarzystwo Nauczycielskie w Polsce.
24. Związek Ukraińców w Polsce Zarząd Koła w Białym Borze.
25. Związek Ukraińców w Polsce Zarząd Koła w Bielicy.

3. Diagnoza problemów społecznych w Gminie Biały Bór wraz z prognozą zmian

3.1 Identyfikacja kluczowych problemów społecznych

Przedstawiona charakterystyka sfery społecznej Gminy Biały Bór pozwala na zdiagnozowanie występowania najważniejszych obszarów problemowych w sferze społecznej. Trzeba jednocześnie podkreślić fakt, że wyodrębnianie poszczególnych kwestii społecznych jest zabiegiem sztucznym, ponieważ poszczególne sfery rzeczywistości społecznej są ze sobą funkcjonalnie powiązane i bardzo często procesy zachodzące w jednej z nich kształtują dynamikę zmian w każdej innej. Osoby i rodziny często objęte są występowaniem łącznie kilku problemów społecznych, co sprawia, że praca z nimi musi mieć charakter kompleksowy. Należy jednocześnie nadmienić, iż struktura problemów społecznych zdiagnozowanych w Gminie Biały Bór nie odbiega zasadniczo od sytuacji obserwowanych w podobnych gminach.

3.2 Ubóstwo

Poważnym problemem diagnozowanym w sferze społecznej jest problem ubóstwa. Odwołując się do definicji ustawowej, za osoby ubogie uważa się takie, których dochód dla osoby samotnie gospodarującej nie przekracza kwoty 542 zł, natomiast dla osoby w rodzinie kwoty 456 zł.¹⁴ Taki poziom niskich dochodów uprawnia osoby i rodziny do korzystania z pomocy społecznej. W 2013 roku przyznano decyzją świadczenie łącznie 820 osobom, ze wsparcia pomocy społecznej skorzystało 488 rodzin. Sam fakt ubóstwa jako przyczyny wsparcia występował u 316 rodzin¹⁵, nie oznacza to, że pozostałe rodziny pozostają w dobrej sytuacji materialnej, ale wskazuje, że ubóstwo współwystępuje tu z innymi, ważnymi problemami społecznymi. Większość osób korzystających z pomocy społecznej to osoby, które nie przekraczają kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń. W 2013 roku osobom w 332 rodzinach przyznano zasiłki okresowe, zaś w rodzinach 66 zasiłki stałe, co świadczy o tym, że rodziny te na pewno żyły poniżej kryterium dochodowego.

Problem ubóstwa, rozumiany jako brak środków materialnych zapewniających pełne uczestnictwo w życiu społecznym oraz stan niezaspokojenia potrzeb bytowych, jest w Gminie Biały Bór ściśle powiązany z kwestią bezrobocia. Dodatkowo podkreślić należy, że biedę cechuje juvenilizacja, a więc ubóstwo jest często doświadczeniem rodzin z dziećmi, poza tym również osób samotnych, które mają trudności z ponoszeniem wysokich kosztów utrzymania gospodarstwa jednoosobowego.

Kategorię narażoną na ubóstwo i wykluczenie społeczne stanowią również osoby niepełnosprawne oraz długotrwale i ciężko chore. Ich ubóstwo wiąże się z ograniczeniem szans na zatrudnienie oraz wysokimi kosztami leczenia i rehabilitacji. Należy też pamiętać o osobach starszych, które wprawdzie rzadziej niż dzieci spełniają kryteria przynależności do kategorii ubóstwa, ale ich dochody często sytuują się tylko nieco powyżej linii ubóstwa,

¹⁴Kryteria przyznawania świadczeń, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, <http://www.mpips.gov.pl/pomoc-spoeczna/formy-udzielanej-pomocy/kryteria-przysnawania-swiadczen/>. Kwoty te obowiązują od 01.10.2012r.

¹⁵Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach za okres I-XII 2013r. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Biały Bór.

a wydatki związane z prowadzeniem jednoosobowych gospodarstw domowych czy leczeniem są znaczące. Ubóstwo, jako niedostatek środków materialnych, prowadzi bardzo często do zjawiska określanego mianem wykluczenia społecznego. Wykluczenie społeczne jest definiowane jako „brak lub ograniczenie możliwości uczestnictwa, wpływania i korzystania z podstawowych instytucji publicznych i rynków, które powinny być dostępne dla wszystkich, a w szczególności dla osób ubogich”¹⁶.

Ekskluzja społeczna w sposób istotny wiąże się z występowaniem ubóstwa. Nie można jednak postawić znaku równości między zjawiskiem ubóstwa a wykluczeniem społecznym. Podkreślić należy, że osoby ubogie nie muszą być wykluczone i odwrotnie, osoby wykluczone nie zawsze muszą być ubogie. Jednakże długotrwałe przebywanie w sferze bardzo niskich dochodów nieuchronnie prowadzi do wykluczenia społecznego. Prawdopodobnie więc obszar współwystępowania bóstwa i wykluczenia społecznego jest znaczący¹⁷. Stąd niezwykle istotna jest walka z ubóstwem oraz integracja społeczna, czyli działania przeciwdziałające ubóstwu i włączające do społeczeństwa.

Dane dotyczące osób korzystających z pomocy społecznej wskazują na względnie stałą liczbę klientów. Należy sądzić, że podobna liczba korzystających z pomocy społecznej będzie utrzymywać się również w najbliższych latach.

3.3 Bezrobocie

Podstawowym problemem społecznym występującym w Gminie Biały Bór jest bezrobocie, które w dużej mierze powiązane jest z ubóstwem i wykluczeniem społecznym. W rozdziale *Lokalna gospodarka i rynek pracy* wskazano, że w Gminie Biały Bór w grudniu 2013 roku było 579 zarejestrowanych bezrobotnych, a 456, czyli 78,76% nie miało już prawa do zasiłku¹⁸. Duża liczba bezrobotnych bez prawa do zasiłku każe przypuszczać, że są to w większości osoby długotrwale bezrobotne. Mogą do nich należeć również absolwenci i osoby, które wcześniej nie pracowały, stąd nie nabyły prawa do zasiłku. Brak zasiłku do bezrobotnych sprawia, że osoby bezrobotne, jeśli nie są na utrzymaniu innych, popadają w ubóstwo i mogą liczyć wyłącznie na wsparcie pomocy społecznej.

W 2013 roku wsparcia z tytułu bezrobocia pomoc społeczna udzieliła 333 rodzinom, w których zamieszkiwało 950 osób. Okazuje się więc, że 68,24% rodzin korzystających z pomocy społecznej korzysta z niej ze względu na problem bezrobocia¹⁹. Liczba osób pozostających w tych rodzinach świadczy o tym, że w dużej części są to rodziny z dziećmi. Sytuacja taka powoduje, że ubóstwo i wykluczenie społeczne dotyczą nie tylko bezrobotnego, ale również jego rodziny, w tym dzieci.

Stopa bezrobocia zależy od wielu różnych czynników, zarówno o charakterze lokalnym, jak i krajowym oraz międzynarodowym. Trudno więc przewidzieć makroekonomiczne trendy gospodarcze, często bowiem prognozy okazują się błędne. Aktualna sytuacja lokalnej gospodarki nie wskazuje na możliwość powstania w Gminie Biały Bór i jej okolicach nowych, dużych

¹⁶Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski, s. 22.

¹⁷Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski, s. 23-24.

¹⁸ Informacja statystyczna za miesiąc grudzień 2013r., Powiatowy Urząd Pracy w Szczecinku

¹⁹ Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach za okres I-XII 2013r. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Biały Bór.

inwestycji, które stworzyłyby dużą liczbę nowych miejsc pracy dla mieszkańców. O ile nie nastąpią niekorzystne zjawiska o charakterze makroekonomicznym spodziewać się należy utrzymywania aktualnej sytuacji gospodarczej na lokalnym rynku.

3.4 Niepełnosprawność, długotrwała i ciężka choroba oraz starość

Do kluczowych problemów społecznych w Gminie Biały Bór należą również niepełnosprawność oraz długotrwałe i ciężkie choroby.

O ile niepełnosprawność potwierdzona jest orzeczeniem o niepełnosprawności, dzięki któremu osoba niepełnosprawna korzystać może z różnych rodzajów wsparcia, w tym przeznaczonych wyłącznie dla niepełnosprawnych, to pojęcie długotrwałej i ciężkiej choroby nie jest już tak oczywiste. Unormowania prawne nie zawierają definicji tego pojęcia. Jak podkreśla Stanisław Nitecki sytuacja ta dotyczyła będzie osób, którym lekarz wystawi zaświadczenie potwierdzające występowanie takiej choroby, a jednocześnie będzie ona powodowała zwiększone wydatki na lekarstwa czy odpowiednią dietę, a także problemy i ograniczenia w znalezieniu zatrudnienia czy nawet w samodzielnym funkcjonowaniu²⁰.

Z tytułu niepełnosprawności w 2013 roku wsparcie z pomocy społecznej uzyskało 165 rodzin, czyli 33,81% rodzin korzystających z wsparcia, a z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby 150 rodzin, czyli aż 30,74% ogólnej liczby rodzin²¹. Wynika z tego, że osoby niepełnosprawne i chore bardzo łatwo popadają w ubóstwo.

Osoby niepełnosprawne oraz chore napotykają na znaczące utrudnienia w znalezieniu zatrudnienia, dodatkowo zwykle mają znacząco większe wydatki związane z kosztami leków czy specjalnej diety. Ponadto wiele z tych osób wymaga stałej lub okresowej pomocy innych w funkcjonowaniu.

W związku ze zmianami cywilizacyjnymi oraz postępem medycyny i sytuacją w polskiej ochronie zdrowia, wnioskować należy, że liczba osób niepełnosprawnych i chorych utrzymywać się będzie w najbliższych latach na podobnym poziomie, a nawet może rosnąć. Wzrost ten powiązany jest szczególnie z procesem starzenia się społeczeństwa, stąd uwagę zwrócić należy zarówno na niepełnosprawne dzieci, osoby w wieku produkcyjnym, ale także niepełnosprawnych i chorych seniorów.

Problemem społecznym jest również funkcjonowanie seniorów, szczególnie osób samotnych, które wprawdzie nie muszą być niepełnosprawne czy chore, ale z powodu wieku doświadczają ograniczeń w codziennym funkcjonowaniu. Starzenie się społeczeństwa wskazuje, iż liczba seniorów będzie rosła, a wydłużanie przeciętnego trwania życia pozwala twierdzić, że rosła będzie również liczba osób w wieku sędziwym, które naturalnie doświadczają wielu ograniczeń i wymagają pomocy w codziennym funkcjonowaniu. Nie zawsze rodzina chce lub może zająć się osobą starszą, stąd samorządy muszą być przygotowane na udzielenie im pomocy. Pamiętać jednocześnie należy, że osoby starsze bardzo często dotyka problem osamotnienia, stąd ważna jest również ich aktywizacja społeczna.

²⁰ S. Nitecki, Prawo do pomocy społecznej w polskim systemie prawnym, Wolters Kluwer, Warszawa 2008, s. 169.

²¹ Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach za I-XII 2013r., Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Biały Bór.

3.5 Problemy związane z prawidłowym funkcjonowaniem rodzin z dziećmi

Do kolejnych problemów społecznych identyfikowanych w Gminie Biały Bór należą kwestie, które określić można zbiorczo problemami związanymi z prawidłowym funkcjonowaniem rodzin z dziećmi. Chodzi przede wszystkim o kwestie związane z prawidłową realizacją funkcji przez rodziny, szczególnie tych, związanych z wychowaniem dzieci. Problemy w tym zakresie mogą pojawić się w związku z opieką nad dziećmi, zapewnieniem im odpowiednich warunków życiowych, edukacją i wychowaniem. Wynikać mogą z braku zaradności życiowej rodziców, braku umiejętności wychowawczych, ale też z funkcjonowania rodzin niepełnych czy wielodzietnych, w przypadku których rodzicom niezwykle trudno jest realizować wszystkie zadania.

Podkreślić należy problemy wychowawcze diagnozowane przez szkoły, w tym agresję i przemoc wśród dzieci i młodzieży, a także przejawianie przez dzieci i młodzież innych zachowań dysfunkcyjnych i patologicznych, np. drobne kradzieże, uzależnienia. W tym zakresie niezbędne są działania prewencyjne, które zapobiegają ich występowaniu oraz szybkie działania zaradcze i resocjalizacyjne.

W odniesieniu do pomocy społecznej wskazać należy na dwie przyczyny udzielania wsparcia: potrzebę ochrony macierzyństwa oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. W związku z ochroną macierzyństwa w 2013 roku Ośrodek udzielił wsparcia 45 rodzinom, zaś w odniesieniu do bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych pomoc otrzymało 66 rodzin, w tym 55 niepełnych i 8 wielodzietnych²².

W związku z przemianami funkcjonowania rodzin i zmianami modelu rodziny przypuszczać należy, że w najbliższych latach problemy związane z funkcjonowaniem rodzin będą nadal występowały, a nawet mogą się nasilić. Stąd konieczność podejmowania kompleksowych działań wspierających rodziny.

3.6 Problem uzależnień i przemocy

Ważnym problemem społecznym jest również wszelkie uzależnienie oraz przemoc w rodzinie. Jest on o tyle istotny, że bardzo trudno o dokładną diagnozę zasięgu występowania problemu. Tego typu kwestie często są ukrywane i bardzo niechętnie ujawniane przez rodziny. Oczywiście podkreślić należy, że uzależnienia i przemoc nie muszą ze sobą współwystępować, ale stanowią samoistne problemy społeczne, choć w wielu przypadkach przemoc w rodzinie ma podłoże alkoholowe.

W odniesieniu do uzależnień problemem jest przede wszystkim alkoholizm. Zgodnie z danymi Ośrodka Pomocy Społecznej z wsparcia z powodu nadużywania alkoholu w 2013 roku skorzystało 28 rodzin. Natomiast od lat jak i w 2013r. nie było korzystających z pomocy społecznej ze względu na problem narkomanii.

²²Sprawozdanie roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach za I-XII 2013r., Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Biały Bór.

Nie oznacza to, że problem narkomanii w ogóle nie występuje w Gminie, a alkoholizm dotyczy wyłącznie 28 rodzin. Samo rozpoznanie problemu i wsparcie rodzin w ich przezwyciężeniu jest niezwykle trudne.

Przemoc w rodzinie to zamierzone i wykorzystujące przewagę siły działanie skierowane przeciwko członkom rodziny naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody. Osoby przebywające w domach, w których dochodzi do przemocy doznają zaburzeń funkcjonowania we wszystkich sferach życia: emocjonalnej, psychicznej i społecznej. Badania w tej sferze pokazują silny związek pomiędzy wychowywaniem się dzieci w rodzinach z przemocą i skłonnościami do zachowań agresywnych w ich dorosłym życiu.

Zadaniem gminy m.in. jest tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym :

- opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Od 2011 roku zadania związane z przemocą w rodzinie koordynuje Ośrodek Pomocy Społecznej. Uchwałą Nr V/45/2011 Rady Miejskiej w Białym Borze z dnia 30 marca 2011 roku przyjęto do realizacji Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011 – 2016.

Uchwałą Nr V/46/11 Rady Miejskiej w Białym Borze z dnia 30 marca 2011r.określono tryb i sposób powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania.

Zarządzeniem Nr 193/2011 Burmistrza Białego Boru z dnia 21 listopada 2011r. powołano oraz ustalono regulamin Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Gminy Biały Bór, który został zmieniony Zarządzeniem Nr 67/2012 Burmistrza Białego Boru z dnia 5 czerwca 2012r. W zmienionym składzie Zespół funkcjonuje do dnia dzisiejszego.

Członkami Zespołu są przedstawiciele następujących instytucji :

1. Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białym Borze,
2. Przychodni Zdrowia „Medea,, i „Podimed,, w Białym Borze,
3. Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Białym Borze,
4. Zespołu Szkół im. Oskara Langego w Białym Borze,
5. Zespołu Szkół nr 1 w Białym Borze,
6. Posterunku Policji w Białym Borze,
7. Kurator zawodowy Sądu Rejonowego w Szczecinku.

Z wszystkimi Instytucjami zawarto w tej sprawie stosowne Porozumienia.

Zespół Interdyscyplinarny odbył :
w 2011 roku – 1 spotkanie

w 2012 roku - 5 spotkań

w 2013 roku - 3 spotkania

w 2011 roku powołano 2 grupy robocze dla indywidualnych przypadków,

w 2012 roku powołano 4 grupy robocze do indywidualnych przypadków

w 2013 roku powołano 8 grup roboczych do indywidualnych przypadków.

w 2011 roku prowadzono procedurę do 2-ch Niebieskich Kart

w 2012 roku do Zespołu wpłynęły 4 Niebieskie Karty

w 2013 roku prowadzono 2 procedury Niebieskich Kart, zakończono 2.

Ilość prowadzonych „Niebieskich kart” nie oddaje w pełni skali tego problemu. Wiele osób wciąż obawia się konsekwencji poinformowania stosownych służb. Świadomość konsekwencji (zeznania czy ewentualne konieczność stawienia się w sądzie) niejednokrotnie wygrywa z chęcią pomocy ofiarom przemocy.

W Białym Borze działa punkt informacyjno - konsultacyjny ds. uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia, czynny raz w tygodniu w godz. popołudniowych - dyżur pełni instruktor terapii uzależnień.

W punkcie można uzyskać bezpłatną pomoc w zakresie:

- motywowania zarówno osób uzależnionych jak i współuzależnionych do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia, kierowania do leczenia specjalistycznego,
- motywowania osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych, do zmiany szkodliwego wzoru zachowań,
- udzielania wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym,
- rozpoznania zjawiska przemocy domowej, udzielania stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy,
- inicjowania interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej,
- gromadzenia aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które powinny być włączone w systemową pomoc dla rodziny.

Pracę Punktu Konsultacyjnego wspomaga Grupa Anonimowych Alkoholików. Spotkania Grupy odbywają się w każdą niedzielę, w godzinach popołudniowych.

3.7 Problemy mieszkaniowe i bezdomność

Mieszkanie jest niezwykle ważnym dobrem dla osób indywidualnych i rodzin. Współcześnie potrzeby mieszkaniowe zasadniczo muszą być zaspokajane na wolnym rynku. Gmina Biały Bór aktualnie nie buduje nowych lokali komunalnych, zaś w zasobach gminnych znajduje się: 89 lokali mieszkalnych. Budynki te cechują się zróżnicowanym standardem, jednakże często są to lokale 40-letnie i starsze, często wymagające remontów. Mieszkańcy będący w potrzebie nie mają więc szansy szybkiego uzyskania lokalu komunalnego/gminnego.

Gmina wspiera mieszkańców, którzy nie są w stanie, ze względów finansowych, ponosić opłat mieszkaniowych, dodatkami mieszkaniowymi. W 2013r. wypłacono dodatki

mieszkaniowe dla 256 gospodarstw. Jednakże wysokość opłat sprawia, że osoby o niskich dochodach, pomimo uzyskiwanego świadczenia, często mają problemy z ich realizacją.

Innym problemem mieszkaniowym jest wspólne zamieszkiwanie kilkupokoleniowych rodzin, skutkujące trudnymi warunkami mieszkaniowymi (dużym zagęszczeniem w lokalu mieszkalnym), co w rezultacie prowadzić może do konfliktów rodzinnych.

Jednym z problemów, który wprawdzie aktualnie nie należy do dotkliwych kwestii na terenie Gminy, ale wymaga podjęcia działań prewencyjnych, w związku z możliwością pojawienia się zagrożeń w przyszłości, jest problem bezdomności. W 2013 roku pomoc społeczna udzieliła pomocy 5 rodzinom (w sumie 8 osobom) z powodu bezdomności²³. Zestawienie liczby osób i rodzin wskazuje, że wsparcie z tytułu bezdomności dotyczy głównie osób indywidualnych, co nie oznacza, że nie mają one rodzin, ale często to właśnie bliscy pozbawiają ich mieszkania oraz zrywają kontakty.

Aktualnie Gmina ponosi koszty pobytu osób bezdomnych w placówkach poza jej terenem, w związku z tym bezdomności nie można traktować jako dotkliwego dla społeczności problemu, ale trzeba zwrócić uwagę na możliwość nasilenia się tego zjawiska w przyszłości.

Wiąże się to m.in. z brakiem mieszkań dla młodych rodzin, które zamieszkują wspólnie ze starszymi pokoleniami, degradacją zasobu mieszkaniowego, wysokimi kosztami utrzymania mieszkań. Konieczne jest więc diagnozowanie sytuacji osób i rodzin oraz podjęcie działań prewencyjnych, aby zapobiegać problemowi bezdomność.

4. Wyniki badania ankietowego

Dla potrzeb utworzenia strategii, w kwietniu 2014 roku przeprowadzono ankietę wśród mieszkańców Gminy Biały Bór w celu zdiagnozowania sytuacji społecznej Gminy.

Ankieta składa się z 2-ch części tj. metryczki i 20 pytań dotyczących sfery społecznej oraz z pytania otwartego, w którym poproszono ankietowanych o wskazanie konkretnych propozycji działań w celu przeciwdziałania negatywnym zjawiskom na terenie Gminy w następujących obszarach: wsparcie ubogich, poprawa sytuacji niepełnosprawnych, poprawa dostępu do służby zdrowia, działania na rzecz osób starszych, bezpieczeństwo.

W różny sposób mieszkańcy otrzymali 130 egzemplarzy ankiet. Wróciło do Ośrodka 69 sztuk tj. 53% . Wobec powyższego wynika, że społeczeństwo nie jest zainteresowane sytuacją społeczną gminy.

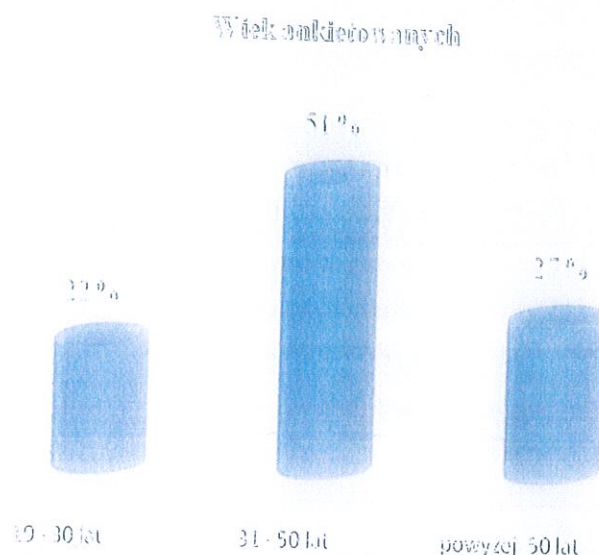
Udział w ankiecie wzięło 69 osób w tym 52 kobiety i 17 mężczyzn w różnym wieku i o różnym poziomie wykształcenia. Odpowiedzi przedstawione zostały za pomocą wykresów.

Metryczka

Najwięcej ankietowanych było w wieku 31 -50 lat tj. 35 osób. Następną grupę wiekową stanowiły osoby w wieku powyżej 50 roku życia. Najmniej liczną grupą są osoby w wieku 19 – 30 lat. Rozkład procentowy uczestników ankiet, ze względu na wiek przedstawia wykres 2.

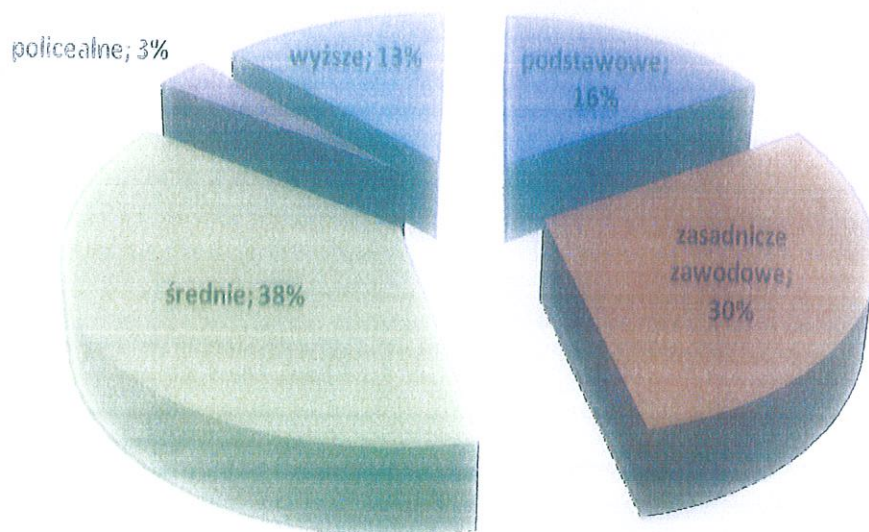
Wykres 2. Uczestnicy ankiety ze względu na wiek

²³ Sprawozdanie roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach za I-XII 2013r., Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Biały Bór.

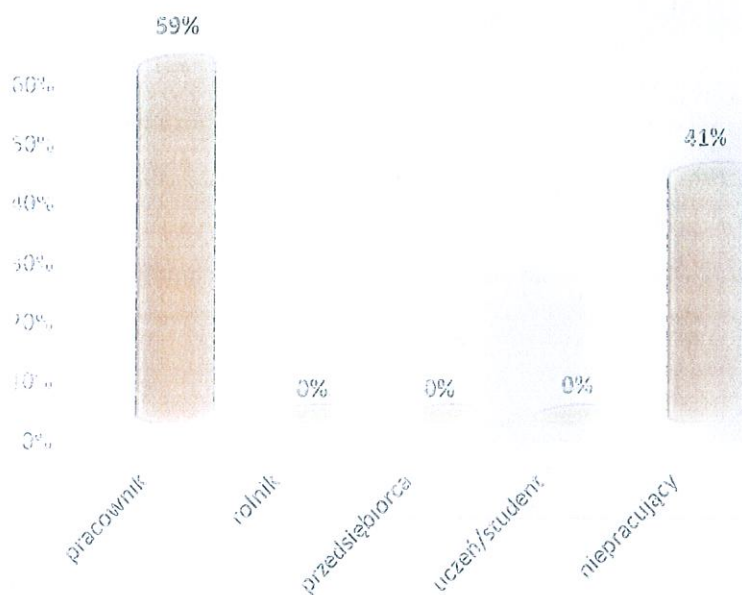
Wśród osób ankietowanych najczęściej osób ma wykształcenie średnie – 26 osób, następnie zasadnicze zawodowe – 21, kolejne podstawowe 11, wyższe 9, policealne 2 osoby. Poziom wykształcenia ankietowanych prezentuje wykres 3.

Wykres 3. Poziom wykształcenia ankietowanych

Analizując status zawodowy osób biorących udział w ankiecie, najliczniejszą grupę stanowią pracownicy w liczbie 41, kolejną grupą są osoby o statusie niepracujący – 28. W ankiecie nie brali udziału rolnicy, uczeń/student oraz przedsiębiorcy. Sytuację zawodową ankietowanych przedstawia wykres 4.

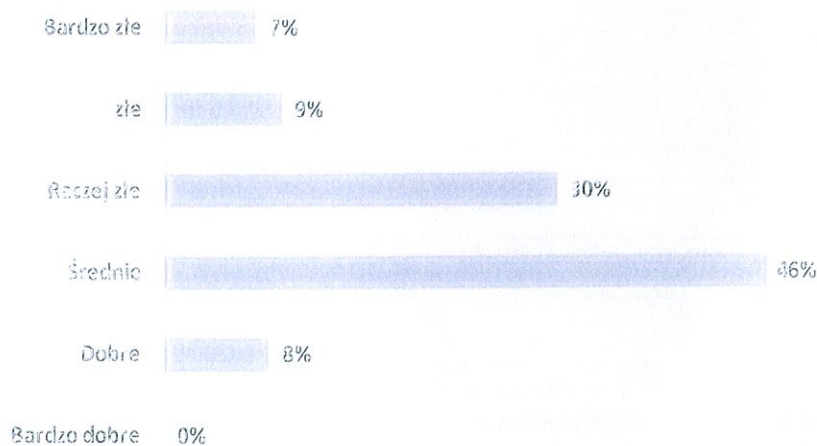
Wykres 4. Status zawodowy ankietowanych

Strefa Społeczna

W pytaniu 5 ankietowani zostali poproszeni o aktualne warunki życia mieszkańców gminy. Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że warunki mieszkaniowe w gminie są średnie a nawet raczej złe. Rozkład udzielanych odpowiedzi przedstawia poniższy wykres 5.

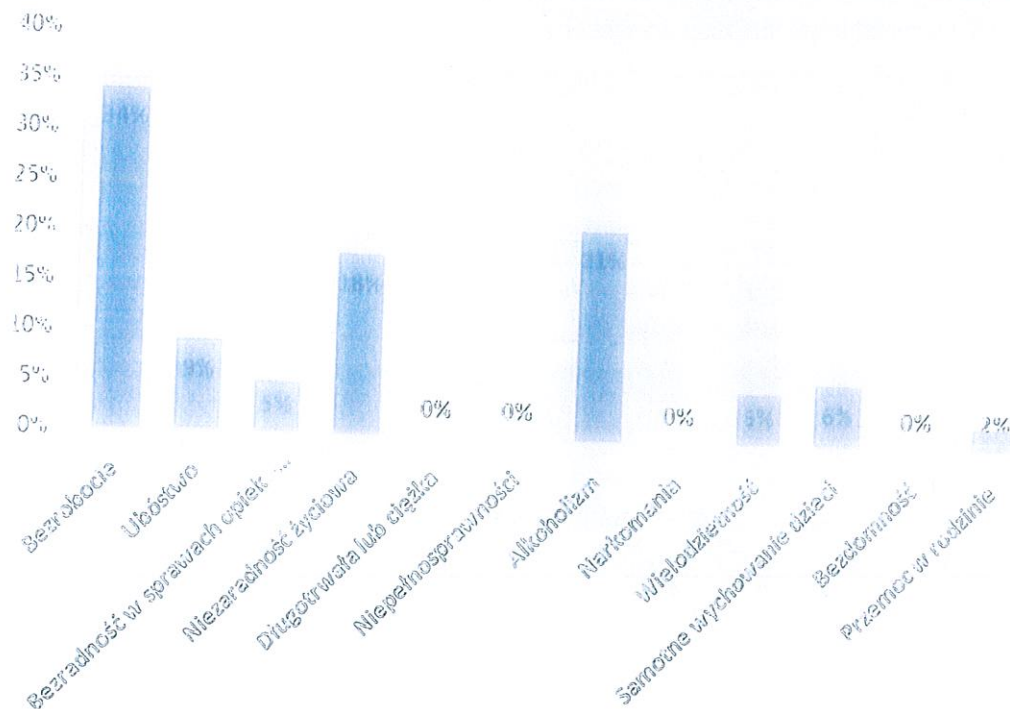
Wykres 5. Warunki życia mieszkańców gminy

Pytanie 6 dotyczy głównych przyczyn problemów społecznych mieszkańców powodujące trudne warunki życia. Ankietowani zostali poproszeni o zaznaczenie maksymalnie 3 odpowiedzi.

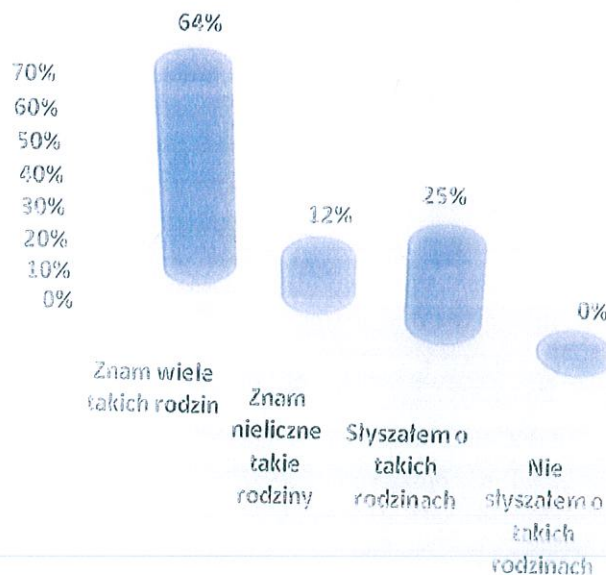
Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że największym problemem społecznym występującym na terenie gminy jest bezrobocie następnie alkoholizm a w trzeciej kolejności jest niezaradność życiowa. Rozkład udzielanych odpowiedzi przedstawia poniższy wykres 6.

Wykres 6. Przyczyny problemów społecznych mieszkańców, powodujące trudne warunki do życia

Pytanie 7 czy na terenie gminy jest dużo rodzin ubogich. Najczęstszą odpowiedzią było znam wiele takich rodzin oraz słyszałem o takich rodzinach. Rozkład udzielanych odpowiedzi przedstawia poniższy wykres 7.

Wykres 7. Znajomość rodzin ubogich przez mieszkańców Gminy

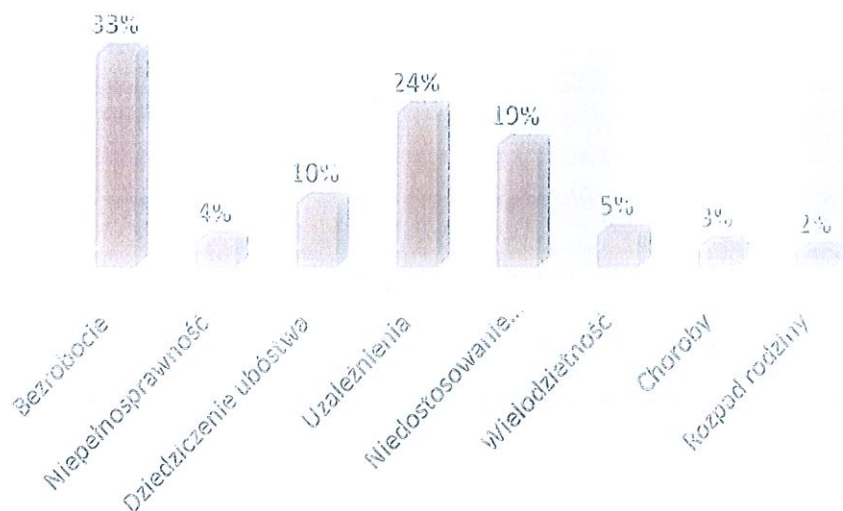

W pytaniu 8 ankietowani zostali poproszeni o zaznaczenie 3 powodów, które ich zdaniem są przyczyny popadania w ubóstwo.

Analizując wszystkie odpowiedzi ankietowanych za główną przyczyną ubóstwa uważają bezrobocie, uzależnienia, niedostosowanie społeczne jak również dziedziczenie ubóstwa. Rozkład

udzielanych odpowiedzi przedstawia poniższy wykres 8.

Wykres 8 Powody popadania w ubóstwo

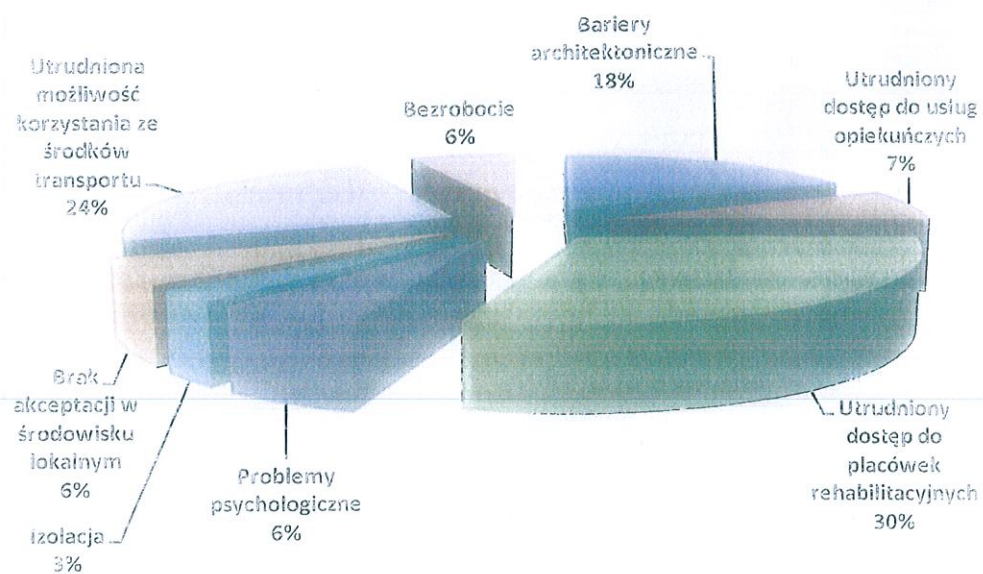

Pytanie 9 dotyczyło opinii respondentów na temat problemów jakie doświadczają osoby niepełnosprawne z terenu gminy Biały Bór. Uzyskane odpowiedzi pomogły określić co sprawia największy problem osobom niepełnosprawnym.

Biorąc pod uwagę udzielone odpowiedzi, w pierwszej kolejności ankietowani odpowiedzieli, że jednym z najczęstszych problemów osobom niepełnosprawnym jest utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych, utrudniona możliwość korzystania ze środków transportu brak barier architektonicznych jak również bezrobocie.

Rozkład udzielanych odpowiedzi przedstawia poniższy wykres 9.

Wykres 9. Problemy osób niepełnosprawnych w Gminie

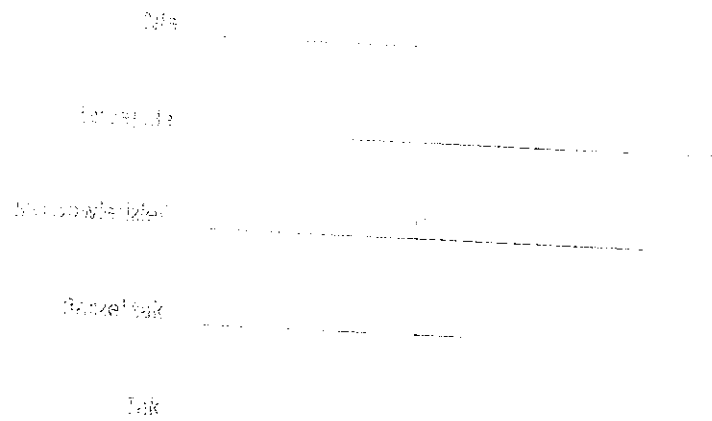

Następnie w pytaniu 10 odnosiło się do oferty pomocy dla osób niepełnosprawnych np. czy

dosięp do placówek rehabilitacyjnych jest wystarczający?

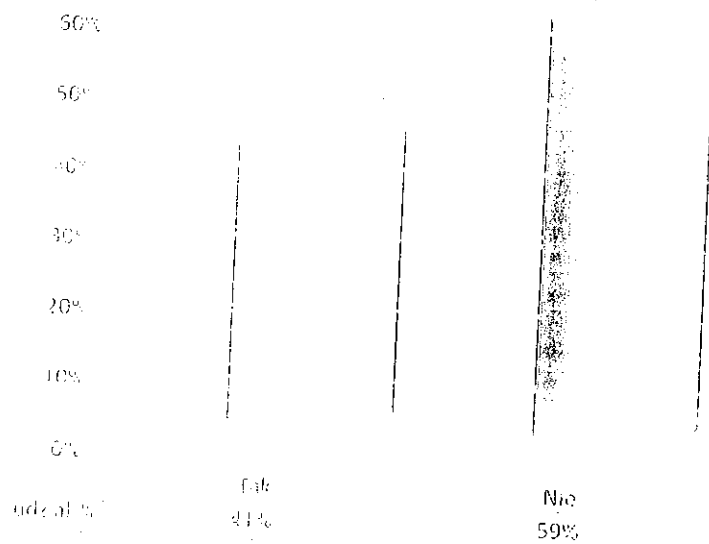
W większości odpowiedzi respondentów wskazali, że nie jest wystarczający dostęp do placówek rehabilitacyjnych. Rozkład udzielanych odpowiedzi przedstawia poniższy wykres 10.

Wykres 10. Dostępność oferty pomocy dla osób niepełnosprawnych

W pytaniu 11 zapytaliśmy ankietowanych czy w skład rodziny wchodzi osoba długotrwale chorego i jakiego rodzaju jest to schorzenie. W większości odpowiedzi brzmiała że nie, jeżeli tak to choroby serca, nadciśnienie, dyskopatia kręgosłupa, cukrzyca, nerwica, łękowa, migrena oraz łuszczycy. Rozkład udzielanych odpowiedzi przedstawia poniższy wykres 11.

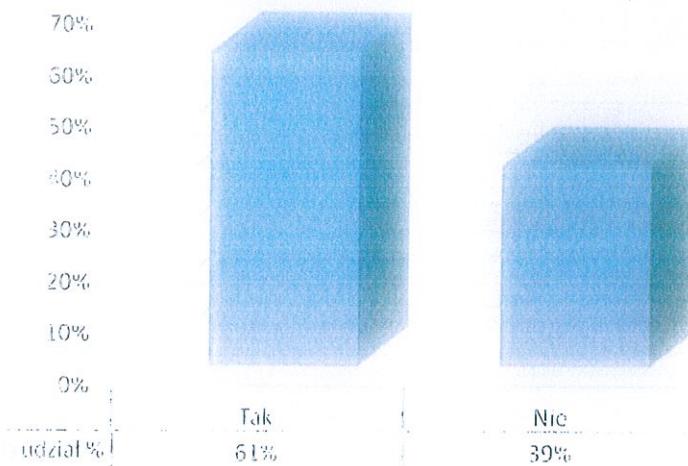
Wykres 11. Występowanie osób długotrwale chorych w rodzinach w Gminie

Pytanie 12 dotyczy dostępu do placówek opieki zdrowotnej na terenie Gminy czy jest wystarczający, jakich placówek brakuje a do jakich jest szczególnie utrudniony? Z odpowiedzi ankietowanych wynika, że jest dostęp do opieki zdrowotnej, brakuje rehabilitacji.

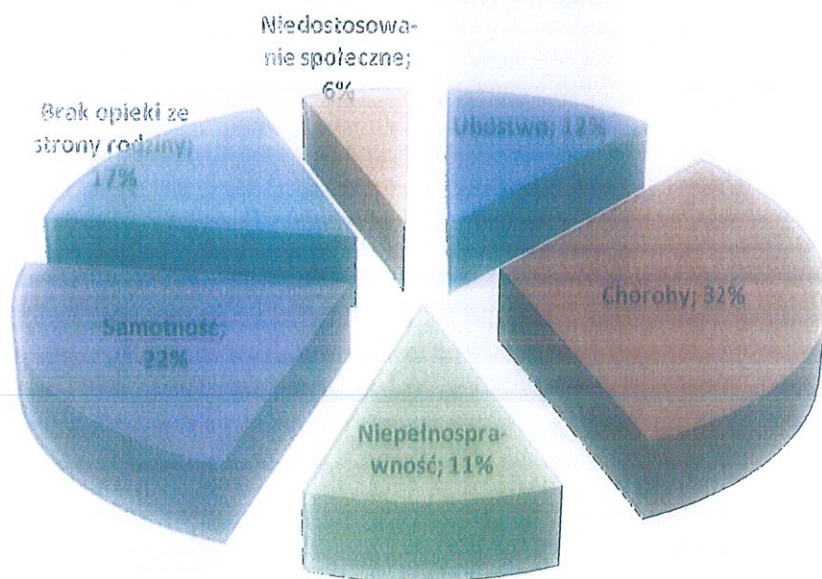
specjalistycznych. Utrudniony jest dostęp do placówek specjalistycznych, poradni endokrynologicznej, do pracowni pulmonologicznej, okulisty, neurologa jak również chirurgii dziecięcej. Rozkład udzielanych odpowiedzi przedstawia poniższy wykres 12.

Wykres 12. Dostęp do placówek opieki zdrowotnej w Gminie

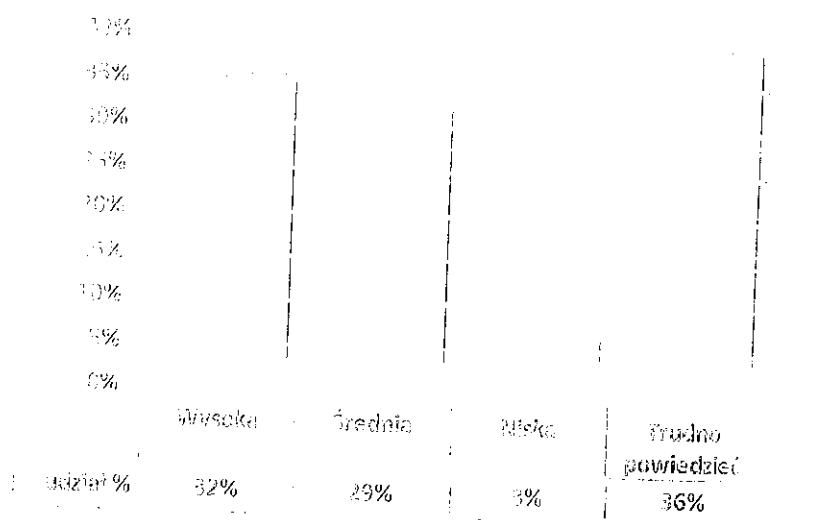
W pytaniu 13 badani zostali poproszeni o wyrażenie swojej opinii na temat problemów, które ich zdaniem najczęściej dotyczą osób starszych z terenu Gminy Biały Bór. Skierowanie tego pytania pomogło ustalić co należałoby zrobić aby zmniejszyć zagrożenia, dotyczące osoby starsze. Weryfikując otrzymane odpowiedzi za główny problem, który dotyka osób starszych uznano choroby, samotność, brak opieki ze strony rodziny jak również niskie emerytury. Brak środków na zakup opału i leków. Rozkład udzielanych odpowiedzi przedstawia poniższy wykres 13.

Wykres 13. Problemy społeczne dotyczące osoby starsze w Gminie

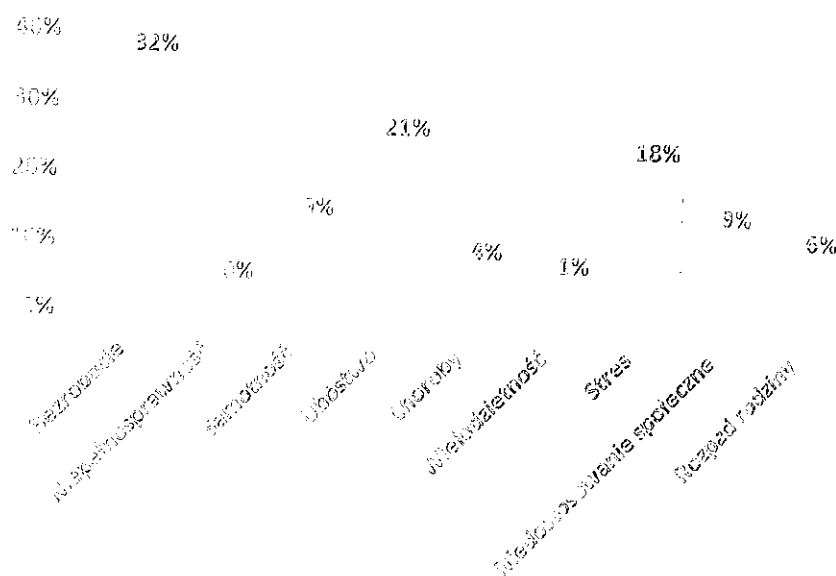
Pytanie 14 dotyczy skali problemu uzależnień na terenie Gminy. Osoby badające odpowiedziały w następujący sposób:

Wykres 14. Skala problemu uzależnień w Gminie

Następne czyli pytanie 15 odnosiło się do przyczyn występowania uzależnień. W większości respondentów wskazali na bezrobocie, ubóstwo jak i stres oraz niedostosowanie społeczne. Rozkład udzielanych odpowiedzi przedstawia poniższy wykres 15.

Wykres 15. Przyczyny występowania uzależnień

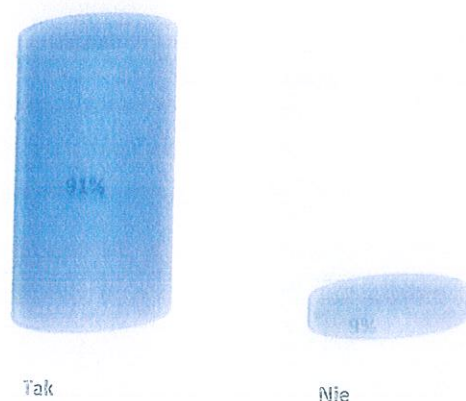

Pytanie 16 brzmiało: czy na terenie Gminy dostępna jest jakaś forma pomocy dla osób uzależnionych jeśli tak to jaka?

Prawie 100% odpowiedź jest na tak Klub AA, praca z terapeutą. Rozkład udzielanych odpowiedzi

przedstawia poniższy wykres 16.

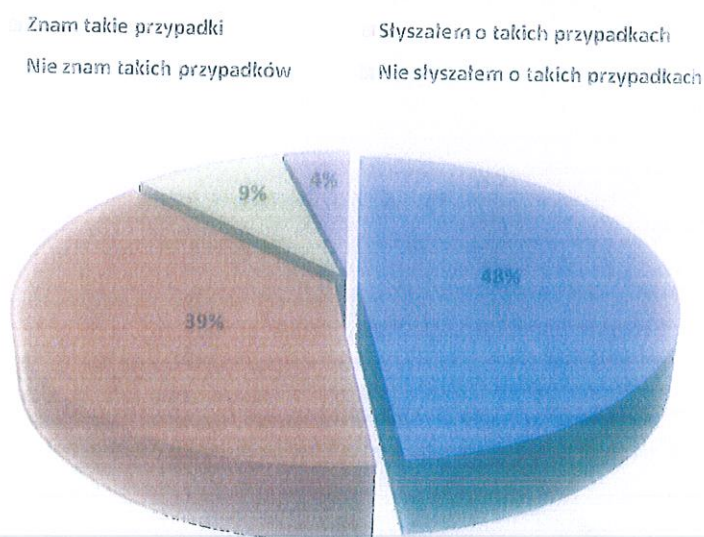
Wykres 16. Dostępność form pomocy dla osób uzależnionych

W pytaniu 17 poruszona została bardzo ważna kwestia, która dotyczy zjawiska przemocy domowej. Odpowiedź na to pytanie pozwoli określić w przybliżeniu skalę występowania przemocy w ich najbliższym otoczeniu.

W większości przypadków odpowiedź na pytanie o występowanie przemocy domowej jest pozytywna. 87 % ankietowanych zna takie przypadki bądź słyszało o takich przypadkach. Rozkład udzielanych odpowiedzi przedstawia poniższy wykres 17.

Wykres 17. Występowanie zjawiska przemocy w Gminie

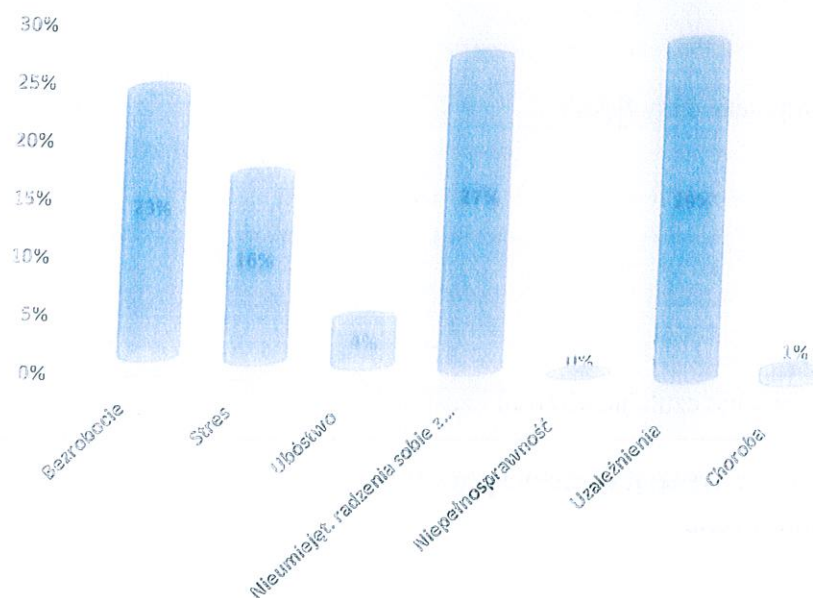

W związku z pytaniem 17 skonstruowano również pytanie 18 dotyczące przyczyny przemocy domowej.

Według ankietowanych największy wpływ mają uzależnienia, nieumiejętność radzenia sobie z problemami wychowawczymi, bezrobocie oraz stres jak również przykłady wyniesione przez

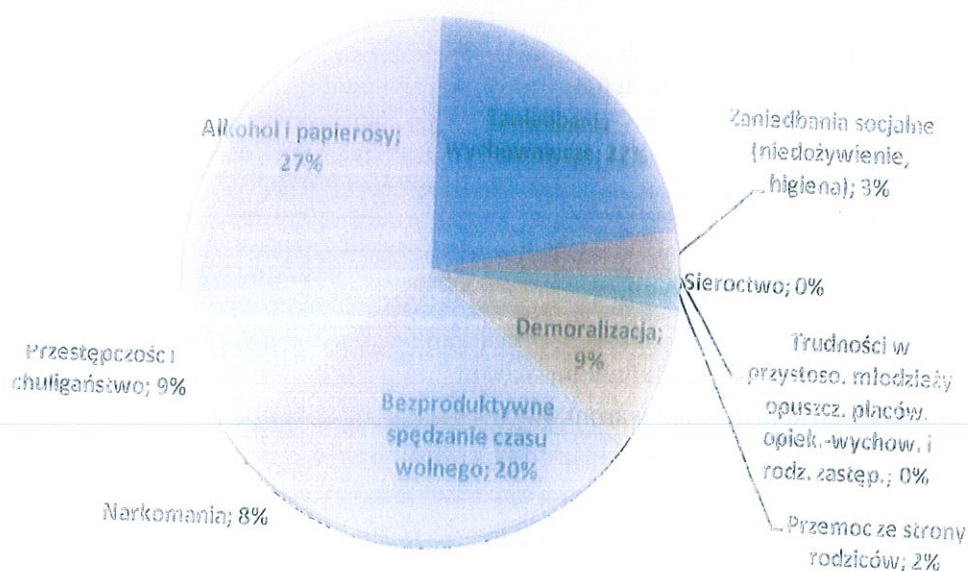
rodziców z domu rodzinnego. Rozkład udzielanych odpowiedzi przedstawia poniższy wykres 18.

Wykres 18. Przyczyny przemocy domowej

Pytanie 19 dotyczy negatywnych zjawisk odnoszących się do dzieci i młodzieży. Analizując odpowiedzi najczęściej występują alkohol i papierosy, zaniedbania wychowawcze, bezproduktywne spędzanie czasu wolnego, przestępczość i chuligaństwo oraz demoralizacja i narkomania. Rozkład udzielanych odpowiedzi przedstawia poniższy wykres 19.

Wykres 19. Negatywne zjawiska dot. dzieci i młodzieży w Gminie

Pytanie 20 a zarazem ostatnie w tej ankiecie- co należy zrobić, aby przeciwdziałać

negatywnym zjawiskom na terenie Gminy w następujących obszarach:

◦ **działania w zakresie wsparcia ubogich:**

1. więcej miejsc pracy,
2. częste spotkania z władzami,
3. kursy udoskonalające typu komputery, kasy fiskalne,
4. poradnie psychologiczne
5. brak motywacji młodzieży
6. porady dla rodziców,
7. możliwość zatrudnienia,
8. większa ilość szkoleń,
9. pomoc przez MGOPS,
10. organizowanie spotkań grup, żeby nie czuli się samotni i zostawieni sami sobie.

◦ **działania w zakresie poprawy sytuacji niepełnosprawnych:**

1. objęcie opieką osób niepełnosprawnych,
2. łatwiejszy dostęp do transportu
3. więcej sprzętu rehabilitacyjnego,
4. wyrozumiałość ze strony innych ludzi,
5. większa tolerancja,
6. ułatwić dostęp do instytucji,
7. stałe rehabilitacje,
8. podniesienie aktywności osób niepełnosprawnych.

◦ **działania w zakresie poprawy dostępu do służby zdrowia:**

1. dostęp do badań,
2. częstsze wizyty specjalistów,
3. krótszy czas oczekiwania do placówek z NFZ,
4. zmniejszenie opłat za wyniki dla dzieci,
5. dłuższe godziny otwarcia przychodni, aptek,
6. więcej specjalistów,
7. więcej sprzętu medycznego,
8. zapewnienie dostępu do badań okresowych.

◦ **działania na rzecz osób starszych**

1. nie zostawiać ich samym sobie,
2. organizować koła gospodyń (spotkania integracyjne),
3. wizyty u osób starszych sprawdzanie warunków,
4. lepsza opieka, pomoc ze strony rodziny,
5. lepsza opieka lekarska,
6. więcej opiekunów domowych,
7. organizacja ośrodka dla osób starszych i samotnych.

◦ **działania w zakresie bezpieczeństwa:**

1. spotkania z policją, psychologiem,
2. szkolenia edukacyjne,
3. zainteresowanie ze strony policji i straży miejskiej-rozmowy z młodzieżą,
4. uświadamianie młodzieży o zagrożeniach związanych z narkomanią i chuligaństwem,
5. spotkania służb ze społecznością wiejską,
6. lepsze bezpieczeństwo w szkołach dla dzieci,
7. więcej patroli,
8. stworzenie miejsc bezpiecznych, spotkań dla młodzieży,
9. zaostrzenie karania chuliganów i przestępców,
10. ochrona mienia społecznego.

5. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest jedną z najprostszych i najczęściej stosowanych technik analitycznych. Skrót SWOT pochodzi od czterech angielskich słów: **Strengths** (silne strony), **Weaknesses** (słabe strony), **Opportunities** (szanse), **Threats** (zagrożenia).

Powyższe pojęcia należy rozumieć następująco:

- **SZANSE** - to zewnętrzne zjawiska i tendencje występujące w otoczeniu, które odpowiednio wykorzystane będą impulsem rozwoju oraz osłabiają występujące negatywne zjawiska.
- **ZAGROŻENIA** - to wszystkie zewnętrzne zjawiska postrzegane jako bariery dla rozwoju gminy, utrudnienia, dodatkowe koszty działania. Istnienie zagrożeń musi być brane pod uwagę przy planowaniu podejmowanych działań.
- **MOCNE STRONY** - to walory wynikające z uwarunkowań wewnętrznych gminy, które w pozytywny sposób wyróżniają ją spośród innych. Mocne strony mogą być zarówno obiektywnie dane przez naturę (np. liczba osób w wieku produkcyjnym) jak i być zasługą lokalnej społeczności (np. wysoki poziom mobilności i przedsiębiorczości).
- **SŁABE STRONY** - to konsekwencja ograniczeń zasobów i niedostatecznego ukształtowania uwarunkowań wewnętrznych. Mogą one dotyczyć całej gminy, jak i jej części. Mogą dotyczyć wszystkich aspektów funkcjonowania gminy, bądź jej poszczególnych elementów.

Właściwe zdiagnozowanie poszczególnych czynników pozwoli na osiągnięcie celów, którym służy analiza SWOT. Celem tym jest:

- unikanie zagrożeń,
- wykorzystywanie szans,
- wzmacnianie słabych stron,
- opieranie się na mocnych stronach.

Poniżej przedstawiono dwie tabele analizy SWOT. W jednej prezentowane są mocne i słabe strony gminy, w drugiej zaś szanse i zagrożenia. Z uwagi na materię opracowywanego dokumentu z zakresu polityki społecznej zagadnienia ujęte w tabelach ograniczono do sfer mających wpływ na politykę społeczną.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
◦ atrakcyjne położenie geograficzne, ◦ walory przyrodnicze, ◦ drogi krajowe i szlaki komunikacyjne, ◦ prawidłowe rozpoznanie potrzeb osób niepełnosprawnych, ◦ dobrze rozwinięta sieć telekomunikacyjna, ◦ dobry obieg informacji o formach pomocy, ◦ dobra baza służby zdrowia (2 ZOZ, lekarze specjaliści), ◦ dostateczna dostępność do jednostki organizacyjnej pomocy społecznej dla osób starszych, ◦ wysoki poziom koordynacji działań oraz współpracy podmiotów zajmujących się problematyką dzieci i młodzieży, ◦ prowadzenie działań socjalnych i zapobiegających dysfunkcjom rodziny, ◦ dobra współpraca pomiędzy sferą rządową i pozarządową, ◦ bardzo dobra współpraca z PCPR, Kościołem, organizacjami pozarządowymi oraz sołtysami, ◦ wzrost znaczenia wykształcenia, ◦ wyspecjalizowana kadra pracowników	◦ brak środków finansowych, ◦ brak sponsorów, ◦ brak stołówki, baru dla osób dorosłych, starszych, samotnych, niepełnosprawnych, ◦ brak zakładów produkcyjnych bazujących na wykorzystaniu surowców własnych, ◦ niski poziom kwalifikacji zawodowych mieszkańców gminy, szczególnie ludzi bezrobotnych, ◦ występowanie wysokiego bezrobocia długotrwałego oraz zjawiska dziedziczenia bezrobocia, ◦ niedostateczna baza zabezpieczająca potrzeby społeczne (niedostateczna liczba mieszkań socjalnych i komunalnych, brak placówek pomocy dla samotnych matek z dziećmi, brak miejsc dla ofiar przemocy), ◦ wzrost przestępczości wśród dzieci i młodzieży, ◦ istnienie barier architektonicznych utrudniających życie społeczne, ◦ brak małych form pomocy społecznej dla osób starszych, umożliwiających kontynuację zainteresowań i aktywności zawodowej, ◦ migracja osób w wieku produkcyjnym, szczególnie młodzieży,

socjalnych, przygotowana do pracy z osobami uzależnionymi, bezrobotnymi i starszymi, ◦ dobra dostępność do domów pomocy społecznej, ◦ istnienie terenów wypoczynkowych i rekreacyjnych, ◦ dobre rozpoznanie i działanie w zakresie bezdomności, ◦ wielokulturowość, ◦ dobre zaplecze kulturalne w miejscowościach gminy (świetlice wiejskie), ◦ bezpieczeństwo publiczne (straż miejska, policja, straż pożarna),	◦ brak specjalistów zajmujących się rodzinami z różnymi problemami, ◦ przeciążenie pracowników socjalnych ilością zadań, ◦ marginalizacja problemów osób starszych, ◦ brak organizacji III sektora zajmujących się pomocą osobom i grupom społecznym wymagających wsparcia, ◦ duża odległość od aglomeracji miejskich, położenie na granicy województwa, ◦ niż demograficzny, ◦ rozdrobnione gospodarstwa rolne, ◦ roszczeniowa postawa klientów OPS, ◦ społeczna niezaradność części mieszkańców, ◦ mała aktywność społeczna, ◦ migracja mieszkańców,
SZANSE	ZAGROŻENIA
◦ racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych, ◦ rozwój przemysłu, działalności gospodarczej i inwestycji, ◦ brak uciążliwego przemysłu i transportu dla środowiska naturalnego, ◦ ciągłe doskonalenie się kadry pomocy społecznej, ◦ upowszechnianie problematyki niepełnosprawności, ◦ wzrost społecznej akceptacji i podmiotowe traktowanie osób niepełnosprawnych, starszych, samotnych i chorych psychicznie, ◦ prawidłowy przepływ informacji pomiędzy sektorem publicznym a pozarządowymi w dziedzinie pomocy społecznej, ◦ dostosowanie infrastruktury do osób starszych i niepełnosprawnych, likwidowanie barier architektonicznych, ◦ wysoki poziom współpracy pomiędzy szkołą a rodziną, ◦ wzrost znaczenia organizacji pozarządowych na rzecz dzieci i młodzieży,	◦ wzrost patologii spowodowanych bezrobociem, ◦ ubóstwo, brak środków do życia, apatia, izolacja społeczna ◦ wysoka stopa bezrobocia tym bezrobocia długotrwałego oraz dziedziczonego, ◦ postępująca degradacja wartości rodziny, zniechęcenie oraz upadek „kultury pracy”, ◦ brak wzrostu kształcenia ustawicznego na obszarach wiejskich, ◦ brak standaryzacji w usługach socjalnych ◦ zła sytuacja ekonomiczno- gospodarcza kraju źle wpływa na pomoc niepełnosprawnym, ◦ wzrost zapotrzebowania na placówki opieki stacjonarnej i usługi opiekuńcze, ◦ rozwój zjawiska wykluczenia społecznego niektórych grup społecznych, ◦ przeciążenie pracowników socjalnych ilością zadań, ◦ brak wykwalifikowanej kadry w stosunku do potrzeb, ◦ brak wzrostu mobilności zawodowej, ◦ istnienie zjawiska nielegalnego zatrudnienia, ◦ występowanie zjawiska „uzależnienia” od pomocy społecznej,

◦ możliwość korzystania ze środków finansowych Unii Europejskiej, ◦ dostosowanie standardów usług socjalnych do wymogów UE, ◦ współpraca fachowców z różnych dziedzin na rzecz przeciwdziałania, uzależnieniom, ◦ istnienie systemu wsparcia dla osób z problemem uzależnienia, ◦ skuteczność i efektywność podejmowanych działań na rzecz osób uzależnionych.	◦ zmniejszająca się liczba miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, ◦ złe zabezpieczenie przez państwo poziomu życia osób w podeszłym wieku, ◦ istnienie negatywnego stereotypu człowieka starego, ◦ brak stabilności prawa w dziedzinie problemów społecznych, ◦ rozpad więzi społecznych, ◦ istnienie zjawiska wyuczonej bezradności, wśród społeczeństwa, ◦ starzenie się społeczeństwa, ◦ wyludnianie się gminy, ◦ ubożenie społeczeństwa, ◦ rozwiązania centralne kosztem budżetu gminy.
--	---

CZĘŚĆ PROGRAMOWA

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór korzysta z propozycji rozwiązań wskazywanych przez przytoczone dokumenty, swoimi celami i działaniami strategicznymi wpisuje się w strategię wyższego rzędu i realizuje - po odpowiednim dostosowaniu pod kątem potrzeb mieszkańców Gminy – wybrane spośród zaproponowanych tam celów strategicznych i zadań.

6. Misja strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Biały Bór na lata 2014-2020, jest kontynuacją Misji zwartej w Strategii realizowanej w latach 2008 -2013

**ZABEZPIECZENIE MIESZKAŃCOM
GMINY BIAŁY BÓR DOBROSTANU ZAPEWNIAJĄCEGO SUKCESYWNY WZROST
POZIOMU ŻYCIA ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE MARGINALIZACJI I WYKLUCZENIU
SPOŁECZNEMU.**

Tak sformułowany cel główny obejmuje wszystkie obszary problemowe niniejszej Strategii i adresowany jest do wszystkich obecnych jak i potencjalnych mieszkańców Gminy Biały Bór, których warunki i poziom życia odbiegają od przeciętnego.

6.1 Cele strategii

W oparciu o dokonaną analizę SWOT, dotychczasowe doświadczenia pracowników OPS w Białym Borze oraz rzeczywiste potrzeby społeczne, wytypowano 8 obszarów priorytetowych:

- I. Rodzina.
- II. Osoby bezrobotne.
- III. Osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

- IV. Osoby niepełnosprawne.
- V. Osoby dotknięte przemocą w rodzinie.
- VI. Osoby uzależnione od alkoholu i narkotyków.
- VII. Osoby starsze.
- VIII. Osoby bezdomne.

Dla każdego z ww. obszarów wyznaczono **cele strategiczne**, które ułatwią realizację celu głównego, tj.:

Cel strategiczny 1. Umacnianie rodzin z terenu Gminy Biały Bór w ich prawidłowym funkcjonowaniu.

Cel strategiczny 2. Łagodzenie skutków bezrobocia na terenie Gminy Biały Bór.

Cel strategiczny 3. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu rodzin z terenu Gminy Biały Bór dotkniętych ubóstwem.

Cel strategiczny 4. Poprawa warunków społecznego funkcjonowania osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej.

Cel strategiczny 5. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie i łagodzenie jego skutków.

Cel strategiczny 6. Zahamowanie zjawiska uzależnienia od alkoholu i narkotyków oraz łagodzenie jego skutków.

Cel strategiczny 7. Zapewnienie wsparcia dla osób starszych i ich aktywizacja.

Cel strategiczny 8. Przyjazna polityka mieszkaniowa i przeciwdziałanie bezdomności.

6.1.1 Kierunki niezbędnych działań

Aby móc skutecznie realizować Strategię, konieczne jest wskazanie niezbędnych działań w ramach zdefiniowanych celów strategicznych. Działania te zostały zapisane w postaci celów operacyjnych.

Kierunki niezbędnych działań

Cel strategiczny	Kierunki niezbędnych działań
Cel strategiczny 1. Umacnianie rodzin z terenu Gminy Biały Bór w ich prawidłowym funkcjonowaniu.	1.1. Zapewnienie odpowiedniego systemu wsparcia dla rodzin z dysfunkcjami. 1.2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju. 1.3. Wzmacnianie integracji członków rodzin z terenu Gminy.
Cel strategiczny 2. Łagodzenie skutków bezrobocia na terenie Gminy Biały Bór.	2.1. Organizowanie projektów na rzecz przeciwdziałania bezrobociu (m.in. szkoleń dla bezrobotnych, przekwalifikowania, pomoc w otwieraniu własnej działalności gospodarczej). 2.2. Organizowanie wspólnie z PUP w Szczecinku zatrudnienia dla osób długotrwale bezrobotnych w ramach prac społecznie użytecznych. 2.3. Organizowanie prac interwencyjnych i robót publicznych. 2.4. Wspieranie bezrobotnych w poszukiwaniu pracy.
Cel strategiczny 3.	3.1. Udzielanie pomocy materialnej rodzinom ubogim.

Zapobieganie wykluczeniu społecznemu rodzin z terenu Gminy Biały Bór dotkniętych ubóstwem.	3.2. Zatrudnienie asystenta rodziny w rodzinach z dysfunkcjami opiekuńczo-wychowawczymi. 3.3. Wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w nabywaniu nowych kwalifikacji, kompetencji zawodowych i społecznych. 3.4. Włączenie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym do aktywnych form wsparcia prowadzonych przez OPS w Białym Borze
Cel strategiczny 4. Poprawa warunków społecznego funkcjonowania osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej.	4.1. Zapewnienie wsparcia psychologicznego i społecznego osobom niepełnosprawnym, w tym z zaburzeniami psychicznymi. 4.2. Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej. 4.3. Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych. 4.4. Udzielenie wsparcia finansowego rodzinom z niepełnosprawną osobą. 4.5. Zapewnienie dostępu do rehabilitacji. 4.6. Zapewnienie aktywnego udziału osobom niepełnosprawnym w życiu kulturalno-społecznym Gminy.
Cel strategiczny 5. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie i łagodzenie jego skutków.	5.1. Wsparcie psychologiczne, prawne i socjalne osób dotkniętych przemocą w rodzinie. 5.2. Wzmocnienie współpracy służb publicznych ze społecznością lokalną w zakresie wykrywania i zwalczania zjawiska przemocy w rodzinie. 5.3. Podjęcie odpowiednich działań wobec sprawców przemocy w rodzinie.
Cel strategiczny 6. Zahamowanie zjawiska uzależnienia od alkoholu i narkotyków oraz łagodzenie jego skutków.	6.1. Zapewnienie dzieciom ochrony przed skutkami alkoholizmu rodziców. 6.2. Prowadzenie działań profilaktycznych z zakresu uzależnienia od alkoholu i narkotyków. 6.3. Zapewnienie dostępu do specjalistycznej pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków. 6.4. Prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz rodzin, w których istnieje problem alkoholizmu lub narkomanii jednego z członków. 6.5. Wspieranie działalności instytucji i stowarzyszeń prowadzonej w zakresie rozwiązywania problemu alkoholizmu i narkomanii.
Cel strategiczny 7. Zapewnienie wsparcia dla osób starszych i ich	7.1. Rozwój środowiskowych form opieki dla osób starszych. 7.2. Zwiększenie udziału osób starszych w rekreacji, kulturze i wypoczynku.

aktywizacja.	7.3. Dostosowanie systemu opieki zdrowotnej do potrzeb osób starszych. 7.4. Rozwój wolontariatu na rzecz pomocy seniorom.
Cel strategiczny 8. Przyjazna polityka mieszkaniowa i przeciwdziałanie bezdomności.	8.1. Stworzenie zaplecza mieszkań komunalnych. 8.2. Pozyskiwanie lokali socjalnych na cele osób zagrożonych bezdomnością. 8.3. Prowadzenie atrakcyjnej polityki czynszowej w stosunku do gminnych mieszkań komunalnych. 8.4. Zapewnienie schronienia osobom bezdomnym. 8.5. Zapewnienie osobom bezdomnym wsparcia psychicznego, profesjonalnego poradnictwa i opieki zdrowotnej.

6.2 Źródło finansowania

Do podstawowych źródeł finansowania działań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych należy zaliczyć:

- środki zlecone budżetu państwa,
- środki własne z budżetu gminy,
- środki własne z powiatu,
- środki z programów pomocowych Unii Europejskiej,
- środki organizacji pozarządowych,
- środki osób prywatnych.

6.3 System realizacji

Zasadniczymi narzędziami realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych będą gminne programy w szczególności dotyczące przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, wyrównywania szans osób niepełnosprawnych, pomocy społecznej, profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania przemocy i współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

6.4 System monitoringu i ewaluacji

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem wyznaczającym ogólne kierunki działań na terenie Gminy Biały Bór na rzecz poprawy sytuacji mieszkańców. Realizacja strategii jest uzależniona od wielu czynników, z których za najważniejsze uznaje się:

- sytuację finansową samorządu lokalnego,
- stopień zaangażowania lokalnych zasobów instytucjonalnych oraz organizacji,
- aktywność mieszkańców Gminy.

Założono, że Strategia będzie realizowana do 2020 r., co nie oznacza, że jest ona dokumentem zamkniętym. Poszczególne przedsięwzięcia w ramach strategii będą monitorowane przez realizatorów oraz zespół ds. monitorowania strategii. Zadaniem zespołu będzie obserwowanie sposobu realizacji strategii oraz korygowanie jej zapisów do zmieniających się warunków i wymogów.

Ewaluacja będzie dokonywana raz w roku, a jej wyniki zostaną przedłożone Burmistrzowi Białego Boru.

7. Spis tabel

Tabela 1. Struktura ludności według płci.....	11
Tabela 2. Struktura ludności według miejsca zamieszkania.....	11
Tabela 3. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku i płci	12
Tabela 4. Wskaźniki demograficzne dla Gminy Biały Bór	13
Tabela 5. Migracje ludności	13
Tabela 6. Podmioty wg PKD 2007 i rodzajów działalności.	13
Tabela 7. Stan bezrobocia w Gminie Biały Bór.....	14
Tabela 8. Stan bezrobocia według miejsca zamieszkania.....	14
Tabela 9. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w 2013roku.....	16
Tabela 10. Powody przyznania pomocy społecznej w 2013r.	16
Tabela 11. Formy pomocy społecznej przyznawane w 2013r.	17
Tabela 12. Rodzaje świadczeń rodzinnych przyznanych w 2013r.	19
Tabela 13. Liczba przyznanych stypendiów szkolnych.	20
Tabela 14. Liczba przyznanych zasiłków szkolnych.	21
Tabela 15. Liczba osób w placówkach oświatowo-wychowawczych w 2013r.	22
Tabela 16. Realizacja dodatków mieszkaniowych w Gminie Biały Bór w latach 2011 – 2013.....	24

8. Spis wykresów

Wykres 1. Ludność z podziałem na wiek Gminy Biały Bór.....	12
Wykres 2. Uczestnicy ankiety ze względu na wiek	35
Wykres 3. Poziom wykształcenia ankietowanych	36
Wykres 4. Status zawodowy ankietowanych	37
Wykres 5. Warunki życia mieszkańców gminy	37

Wykres 6. Przyczyny problemów społecznych mieszkańców, powodujące trudne warunki do życia	37
Wykres 7. Znajomość rodzin ubogich przez mieszkańców Gminy.....	38
Wykres 8. Powody popadania w ubóstwo	39
Wykres 9. Problemy osób niepełnosprawnych w Gminie	39
Wykres 10. Dostępność ofert pomocy dla osób niepełnosprawnych.....	40
Wykres 11. Występowanie osób długotrwale chorych w rodzinach w Gminie	40
Wykres 12. Dostęp do placówek opieki zdrowotnej w Gminie.....	41
Wykres 13. Problemy społeczne dotyczące osoby starsze w Gminie	41
Wykres 14. Skala problemu uzależnień w Gminie	42
Wykres 15. Przyczyny występowania uzależnień	42
Wykres 16. Dostępność form pomocy dla osób uzależnionych	43
Wykres 17. Występowanie zjawiska przemocy w Gminie.....	43
Wykres 18. Przyczyny przemocy domowej.....	44
Wykres 19. Negatywne zjawiska dot. dzieci i młodzieży w Gminie.....	44

9. Spis rysunków

Rysunek 1. Zarys Gminy Biały Bór.....	10
---------------------------------------	----

PRZEWODNICZĄCY RADY

Jacek Wiktor Markiewicz

